

LETO X Številka 39
Jesenice, 27. septembra 1968

ZELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Zelezarja«, Železarna Jesenice. Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk CP »Gorenjski tisk«

ZELEZAR

Mnenja in stališča sindikata o problematiki slovenskih železarn

Svet za črno in barvno metalurgijo pri republiškem odboru sindikata delavcev metalurgije in rudarstva Slovenije je imel v prejšnjem tednu svojo 2. sejo, ki jo je vodil predsednik IO sindikalne podružnice železarne Jesenice Srečko Mlinarič. Članom sveta ter povabljenim gostom so še pred sejo razdelili teze, ki obravnavajo položaj v črni in barvni metalurgiji s posebnim poudarkom na nekatere notranje in zunanje sanacijske ukrepe.

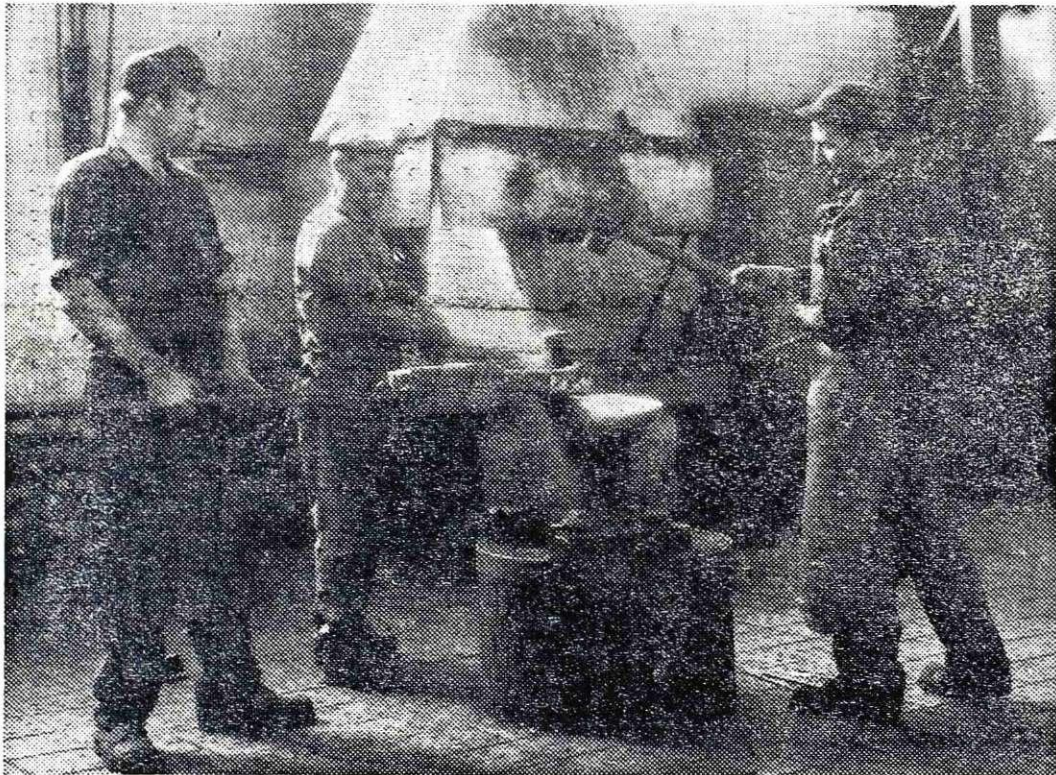
Uvodoma je rečeno, da so bili v železarnah že izdelani notranji sanacijski ukrepi glede zaostritve normativov, porabe proizvodnega in režijskega materiala, energije,

delovnega časa itd. Program je zelo obsežen in zajema vse obrate v proizvodnji, vzdrževanje ter oddelke strokovnih služb. Zelo je poudarjeno tudi optimalno iz-

koriščanje razpoložljivih proizvodnih kapacitet, za kar morajo skrbeti predvsem planske in komercialne službe.

Sindikalne organizacije in samoupravni organi železarn pa predlagajo vrsto zunanjih ukrepov, ki bi bili potrebni za premostitev težav. Tako menijo sindikalne organizacije, da bi morali normalizirati roke odplačil za

(nadaljevanje na 4. in 5. str.)



Kljub mehanskim kladivom, morajo naši kovači še mnogo detajlov ročno obdelovati.

Analiza fluktuacije delavcev v Železarni

Fluktuacija je družbeni pojav, ki mu posvečamo vedno večjo pozornost predvsem zato, ker predstavlja sleherni delavec, ki zapusti podjetje, izgubljeno investicijo, saj je za izpraznjeno delovno mesto treba usposobiti dru-

gega. Število delavcev, ki zapuste podjetje, moramo nadomestiti s sprejemom novih delavcev, katerih proizvodnost je v začetku znatno nižja in kvaliteta dela slabša. Fluktuacija pa vpliva negativno tudi na ritem dela, delov-

no disciplino, varstvo pri delu itd. Rezultati številnih raziskav tega problema se zato ujemajo v ugotovitvah, da spremljajo fluktuacijo mnogi negativni pojavi, ki neposredno ali posredno zmanjšujejo proizvodni učinek.

Določen odstotek fluktuacije kadrov je nujen in povsem normalen pojav (upokojitve, umrli, odhodi v JLA), ker zavisi od pogojev, na katere ne moremo vplivati. Vse ostalo lahko smatramo kot čisto fluktuacijo. Fluktuacijo posameznih delavcev razlagamo kot iskanje njihovim sposobnostim in strokovni usposobljenosti primernih delovnih mest. Fluktuacija je zato večja v tistih podjetjih, kjer

(nadaljevanje na 4. strani)

Povečanje cen transportnih uslug

Centralni odbor sindikata delavcev prometa in zvez Jugoslavije je na svoji zadnji seji dal pristanek za povišanje cen v prevozu blaga po železnici. Ta ukrep zagovarjajo s tem, da tudi železniškim transportnim podjet-

jem zagotove ugodnejše pogoje gospodarjenja. Železniško transportna podjetja naj bi namreč tako kot vse druge delovne organizacije samostojno oblikovale svojo poslovno politiko, kar pa mo-

(nadaljevanje na 2. strani)

15. seja upravnega odbora Še vedno nezadovoljivo gibanje proizvodnih stroškov

Na 15. seji upravnega odbora, ki je bila v torek, dne 24. septembra 1968, so razpravljali o uspehih proizvodnje v II. dekad septembra, o gibanju stroškov proizvodnje v avgustu, o problematiki raziskovalnega dela in izplenih, analizirali so oblikovanje osebnega dohodka v vzdrževalnih delovnih enotah po trimesečnem obračunu, obravnavali so problematiko fluktuacije delovne sile, problematiko in analizo stroškov tehniškega muzeja, pregledali so kako so izvršeni sklepi prejšnje seje upravnega odbora in na koncu reševali še nekaj tekočih vprašanj in prošenj.

Poročilo o uspehih proizvodnje v II. dekad septembra letos, ki ga je podal tehnični direktor, so sprejeli brez pripomb. Uspehi so podobni II. dekad avgusta z razliko, da je v tej dekad nekaj manjša proizvodnja, je pa zato večja realizacija in ni izgledov, da bi tudi v septembru dosegli rekordno proizvodnjo, ker bomo morali pripraviti tudi nekaj zaloga polizdelkov.

Z gibanjem stroškov proizvodnje v avgustu je seznanil upravni odbor direktor finančno računovodskega sektorja. Po zbranih podatkih, rezultati niso zadovoljivi, ker tudi v avgustu nismo v celoti pokrili izplačanih osebnih dohodkov z doseženim dohodkom. Ker so na seji glede gibanja stroškov, razpolagali le z golimi podatki, so sklenili, da bodo gibanje stroškov tega meseca še enkrat obravnavali, ko bodo narejene še nekatere podrobnejše analize in bodo pripravili tudi predlogi uprave za izboljšanje stanja.

Problematiko dela raziskovalnega oddelka, ki jo je podal vodja tega oddelka, so vzeli na znanje brez pripomb in sklenili, da se predstavljen problematika v celoti posreduje delavskemu svetu Železarne na prvi prihodnji seji. Za člane delavskega sveta Železarne je treba razmnožiti splošni del te problematike še pred sejo.

Direktor sektorja za ekonomiko je nato upravni odbor seznanil s trimesečnim obračunom osebnih dohodkov v vzdrževalnih delovnih enotah ali bolje rečeno, v delovnih enotah, ki oblikujejo svoje osebne dohodke na podlagi proračuna in udeležbe z enotami, s katerimi neposredno delajo. Z obraču-

nom so se strinjali, prav tako so se strinjali s predlogom za nadaljnje oblikovanje s pripombo, da se po preteku treh mesecev ponovno pripravi analiza. Celoten predlog bodo posredovali delavskemu svetu Železarne v razpravo in potrditev.

Problematiko fluktuacije delovne sile v nekaterih karakterističnih obratih Železarne je podala sociologinja kadrovskega sektorja. Z ugotovitvami te analize so se strinjali, prav tako so se strinjali s predlogi ukrepov za izboljšanje stanja, vendar s pripombo, da bi predlagane ukrepe razširili tudi na valjarno Bela, ne samo na hladno valjarno in žičarno ter da bi sistem izobraževanja in napredovanja pripravili za celotno Železarno.

Problematiko tehniškega muzeja so sicer sprejeli, vendar so sklenili, da jo zaenkrat še ne bodo posredovali delavskemu svetu Železarne. Pripravi je treba najugodnejšo varianto povezave hladne valjarne in žičarne z Belo ter to varianto ekonomsko in tehnično utemeljiti. Pripravi je treba tudi koncept nadaljnjega razvoja muzejske dejavnosti na Jesenicah in ta koncept predhodno obravnavati s širšim krogom odgovornih dejavnikov občine in republike, ker pomembnost železarskega muzeja presega interese Železarne in celo občine.

Ob koncu seje so rešili nekaj tekočih vprašanj, odobrili so nekaj službenih potovanj v inozemstvo, komercialnega in tehniškega značaja, potrdili so kandidata za vpis v višjo šolo za organizacijo dela in rešili nekaj prošenj, predvsem za izredno plačane dopuste športnikom tokrat smučarjem in hokejistom.

Koliko nas stane?

V eni izmed letošnjih števil ameriške strokovne revije Metal Progress je bil objavljen uvodnik s tem naslovom. Misli glavnega urednika revije, povedane v tem uvodniku, so zanimive in aktualne tudi za naše razmere. Glasijo se približno takole:

»Vprašanje — koliko nas to stane? — postavljamo in bomo postavljali vedno bolj pogosto.

Kadarkoli nameravamo uporabiti v proizvodnem postopku nov material, kadarkoli imamo namen kaj spremeniti, kadarkoli se upiramo spremembam in želimo ohraniti stanje takšno kot je, se bomo srečali s tem vprašanjem.

To vprašanje ne slišijo radi inženirji, ki predvidevajo, da bodo določeni ukrepi zaradi znižanja stroškov podjetja kot celote poslabšali dohodek njihovega obrata. Ne sliši ga rad konstruktor, ki predvidi uporabo cenejšega materiala. Ta pa zahteva v proizvodnem procesu posebne in dražje postopke pri obdelavi in pravi.

Ne slišijo ga radi inženirji, ki uporabljajo vedno najrajši le določen standardni material. Nekateri mislijo, da morajo uporabljati samo kovine in drugi samo umetne mase.

Ne slišijo ga radi inženirji, ki so slepo zaverovani v zgodovino razvoja materiala. To so tisti, ki mislijo, da so legirana jekla vedno bolj primerna za uporabo kot ogljikova. Ali pa so trdno prepričani, da je najmodernejši postopek v vsakem slučaju boljši kot tisti, ki so ga uporabljali v preteklosti.

Ne slišijo ga radi inženirji, ki vedno ločeno gledajo na situacijo. Eni gledajo vse skozi prizmo materiala in drugi skozi prizmo procesa. Nikdar pa ne mislijo na oboje skupaj.

Ne slišijo ga radi inženirji, ki uporabljajo material ali procese, kateri zahtevajo nerealno velika investicijska sredstva. Ali, proizvajajo izdelke bolj kvalitetne in s tem tudi dražje izdelke kot to zahteva kupec.

Ne slišijo ga radi pobudniki zniževanja stroškov na zastarel način. To so tisti, ki bolj znižajo vrednost proizvedenih izdelkov kot stroške. Z določenimi ukrepi prihranijo podjetju 50.000 dolarjev zaradi znižanja proizvodnih stroškov, istočasno pa naredijo na tržišču za milijon dolarjev škode.

To vprašanje vznemirja predstavnike prodajnega oddelka, ki prodajajo proizvode po pre nizkih cenah.

To vprašanje je neprijetno za nabavno službo, ki še ni spoznala, da je cena materiala eden važnih faktorjev v skupnih stroških. Izbira potrebnega materiala za posamezne proizvodne faze mora biti takšna, da najbolj ugodno vpliva na ceno izdelka, ki gre iz podjetja na tržišče.

To je vprašanje nabave ustreznega materiala, ki ga je treba stalno proučevati in izpopolnjevati, če je to prijetno ali ne. Kajti uprava podjetja nepopustljivo, trdovratno in venomer vprašuje: Kaj je z dohodkom?

Tako piše urednik revije Metal Progress. Njegova razmišljanja se v osnovi nanašajo na kovinsko predelovalno industrijo. Vendar lahko veljajo tudi za razmere v naši železarni.

Tudi mi ne slišimo radi to vprašanje oziroma imamo za njega precej gluha ušesa. Res danes nekoliko manj kot še pred nedavnim. Vendar še vedno preslabo slišimo.

Čvrsta in neizpodbitna resnica je, da postaja vprašanje proizvodnih stroškov skupaj z nekaterimi zunanjimi činitelji za našo železarno življenjsko važno. Zato je brezpogojno nujno, da se vsakdo izmed nas tega zaveda in po svojih močeh pripomore k boljšemu poslovanju. Vpliv članov kolektiva na proizvodne stroške je na posameznih delovnih mestih lahko različen. Vendar skupni napor vseh nas morajo tudi na tem področju prineesti iz meseca v mesec večji uspeh.

Kot končuje ameriški uvodničar svoj sestavek z vprašanjem, ga lahko z nekoliko spremenjenim vprašanjem zaključimo tudi mi. Vse nas najbolj zanima vprašanje: Kaj je z osebnimi dohodki? Odgovor pa je v proti vprašanju: Kako je s porizvodnimi stroški?

K.

MLADI ŽELEZARJI IN NJHOVA DRUŽBENO-POLITIČNA AKTIVNOST

Med tednom smo za kratek razgovor naprosili predsednika konference ZM Železarne inž. Janeza FALETICA. Vabilu se je rad odzval in odgovoril na naslednja vprašanja:

UREDNIŠTVO: V zadnjem času je bilo prek radia, televizije in v dnevnem časopisu objavljeno več poročil o razgibanem delu mladih, ki so z vso vmeno razpravljali o političnem položaju v svetu ter o političnem, gospodarskem in kulturnem življenju pri nas. Pogrešamo pa takih vesti z Jesenic in iz Železarne.

Radi bi zvedeli kaj več o prizadevnosti in aktivnosti mladih v zadnjem času v naši Železarni.

ODGOVOR: Da bi lahko kar najbolj točno odgovoril na vaše vprašanje, naj omenim dejavnost mladinske organizacije v Železarni v minulem obdobju. Zlasti moram pri tem opozoriti na nekatere akcije, med njimi majsko srečanje mladih, ter športno srečanje petih slovenskih podjetij v Hrastniku. Ne bi smel tudi pozabiti na srečanje treh generacij. Zadovoljni smo tudi z delom društvene in ideološke komisije, prav tako pa je bilo boljše sodelovanje z občinskim komitejem ZMS v primerjavi z lanskim letom. Prireditve, ki sem jih omenil v začetku, so nas izčrpale tudi v finančnem pogledu, saj smo porabili denar iz leta 1955/56. Mladi železarji so se prav tako udeležili tekmovanja mladih delavcev v Smederevu. Naša ekipa je bila najmlajša, dosegli smo nekaj lepih uspehov. Tako je bil naš varilec uvrščen na drugo mesto, livar na četrto, ki je obenem dobil tudi specialno pohvalo za najboljšo praktično delo, strugar pa je bil šest izmed vseh tekmovalcev. V teku so priprave na letne sestanke aktivov ZM, ki morajo biti izvedeni do 10. oktobra. Pripravljamo tudi drugo delovno konferenco ZM Železarne, ki naj bi bila predvidoma 26. oktobra. Čakajo nas nekatere organizacijske naloge, med katere sodi tudi ustanovitev aktivov ZM v naslednjih de-

lovnih enotah: strojne delavnice, HVŽ, upravne službe in valjarna Bela, medtem ko bo v DE elektro vzdrževanje treba urediti nekatera kadrovska oz. organizacijska vprašanja.

UREDNIŠTVO: V mnogih delovnih kolektivih v Jugoslaviji in Sloveniji so v minulih dneh sprejeli v Zvezo komunistov veliko mladih ljudi. Ponekod so razdeljevanje rdečih knjižic organizirali zelo slovesno in imeli tudi zborovanja. Kakšni so načrti mladinske organizacije Železarne in koliko mladih nameravate predlagati za sprejem v ZK?

ODGOVOR: V zadnjem času opazamo, da je poraslo

zanimanje za vstop v ZK. Vendar menimo, da ne bi kazalo organizirati kampanjskih sprejemov, pač pa je treba upoštevati želje mladih. Predlagati nameravamo 30 mladih ljudi v ZK, sprejemi pa naj bi bili organizirani v delovnih enotah, kjer so bodoči mladi komunisti zaposleni. Razumljivo je, da so v minulih dveh mesecih mladi veliko razpravljali in razmišljali v zvezi z dogodki na Češkoslovaškem. 31. avgusta smo nameravali organizirati obisk pri mladih v Kladnu na Češkoslovaškem, vendar nam zaradi znanih dogodkov to ni uspelo. Akcijo bomo izvedli, kakor hitro bodo zadeve na Češkoslovaškem urejene in bomo lahko ponovno vzpostavili stike z mladino v tem mestu.

Povečanje cen transportnih uslug

(nadaljevanje s 1. strani)

ra pomeniti, da veliko samostojneje kot doslej določajo tudi tarife oz. cene za svoje storitve.

Predsedstvo centralnega odbora delavcev prometa in zvez Jugoslavije je sicer menilo, da mora o tem razpravljati tudi ZSJ, kajti podražitev transportnih uslug bo vplivala na gospodarjenje skoraj v vseh gospodarskih panogah.

Podražitev transportnih uslug bo brez dvoma najbolj prizadela bazično industrijo in sicer zato, ker bazična industrija porabi veliko več surovin kot predelovalna industrija, ker surovine za bazično industrijo vsebujejo veliko več jalovin, za katere je treba tudi plačati prevoz.

Če pogledamo samo našo železarno, lahko ugotovimo, da moramo za eno tono grodlja prepeljati pri sedanji rudi, katere ne ustreza tako po odstotku vlage, kakor tudi po odstotku zrnovitosti, kar več kot tri tone železove rude. V primeru, da bo končno potrjen predlog podražitve transporta, se bo podra-

žil grodelj, ne samo za odstotek podražitve, ampak kar za trikratno vsoto podražitve transporta.

Ob eventualni podražitvi bomo morali pač od rudnika zahtevati, da nam izboljša granulacijo kakor tudi vlago v rudi, če hočemo, da bomo proizvajali cenejši grodelj. Situacija bo z vstavljanjem v obratovanje nove aglomeracije nekoliko boljša, ker bomo vsaj drobno rudo lahko predelali in bo potem treba manj dovažati. Zanesljivo pa bo podražitev prevoznih stroškov vplivala na poslovnost podjetja in bo verjetno poslovna izguba še večja kot je danes.

Poudariti moram, da je svet za črno in barvno metalurgijo pri republiškem odboru Sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije na svoji seji razpravljal o podražitvi transportnih uslug in je bil proti podražitvi. Seveda pa je vprašanje, če bodo in v kakšni meri to upoštevali pri dokončnem sprejetju tega predloga.

Stane Torkar

Lojze Dolgan

Oblike integracije v naših zakonskih predpisih

(9. nadaljevanje in konec)

Elaborat ne predvideva upravnega odbora podjetja, pač pa naj bi obstajali upravni odbori tovarn. Predvideva pa se formiranje organa, ki ga temeljni zakon o podjetjih ne pozna in sicer poslovnega odbora. Poslovni odbor naj bi bil organ, ki bi ga sestavljali generalni direktor kot »prvi med enakimi« in direktorji tovarn. Ta organ, ki bi ga skliceval generalni direktor, bi zlasti:

— odločal o kratkoročnih

načrtih razširjene reprodukcije,

— odločal o dolgoročnih pogodbah o poslovno tehničnem sodelovanju z drugimi gospodarskimi organizacijami doma in v inozemstvu,

— odločal o pogojih trošenja denarnih sredstev podjetja,

— obravnaval predloge letnih in perspektivnih gospodarskih načrtov,

— zavzemal stališča o važnih odločitvah poslovnega združenja jugoslovanskih železarn in drugih asociacij.

Na že omenjenem zadnjem sestanku so se avtorji elaborata zelo trudili, da bi pojasnili vlogo in položaj tega organa v organizacijski in samoupravni shemi. Po mnenju nekaterih naj bi delno zamenjal upravni odbor, torej naj bi bil tudi samoupravni organ, vendar le-ti ne morejo potem pojasniti odnosa med generalnim direktorjem in tem organom, pač pa se zadovoljujejo s konstatacijo, da bo generalni direktor v tem odboru »prvi med enakimi«, odločitve pa se bodo vendar morale sprejemati soglasno. Ali naj to pomeni pravico veta posameznega direktorja? Avtorji tudi ne upoštevajo predpisov, ki zahtevajo obstoj upravnega odbora in bistveno razliko med upravnim odborom, ki je voljeni

Pred zaključkom rekonstrukcije četrtega kavperja

Dela na rekonstrukciji četrtega kavperja so v zaključni fazi. Po predvidenem programu bo kavper prve dni oktobra pripravljen za obratovanje. Zaključena so vsa groba montažna dela, ravno tako so zaključena tudi zidarska dela, ostane nam samo še montaža avtomatike, naprave za zažiganje, testiranje avtomatike in pa sušenje kavperja.

V dneh 17. in 18. 9. je Kovinarsko podjetje Krško izvedlo tudi priključitev novega plinovoda na glavno cev in pa priključke na vse štiri kavperje. Zaradi teh del smo morali ustaviti oba plavža. Ta dela so bila izvršena v zelo

kratkem času, tako da je bil izpad proizvodnje minimalen. V kolikor ne bi bilo potrebno zračiti plinovode, bi bilo to delo še hitreje opravljeno, tako smo pa morali čakati 16 ur, da so sploh lahko pričeli z delom.

Da bi ta zastoj obeh plavžev koristno porabili, so tudi strojni vzdrževalci opravili

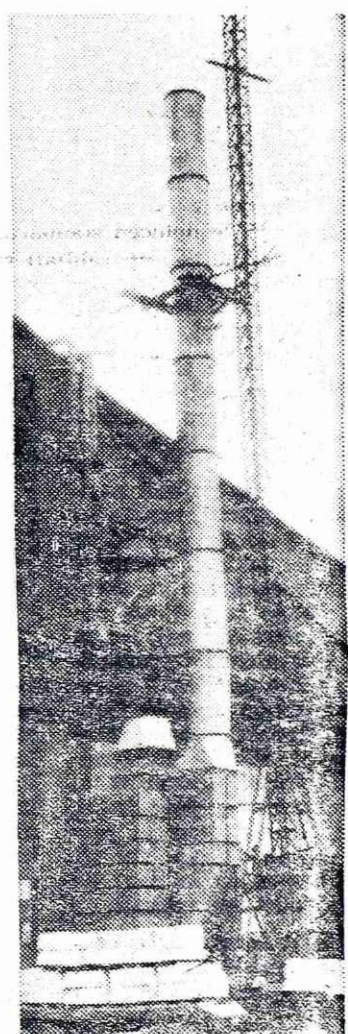
precej takih del, katere je mogoče opraviti samo takrat, kadar plavži ne obratujejo. Pri teh delih so bili poleg vzdrževalcev plavžev angažirani še montažni, instalacijski, ključavničarski in gradbeni oddelki. Vsa naprej predvidena dela so bila tudi v predvidenem času izvršena, poleg predvidenih del so bila opravljena tudi nekatera nepredvidena dela, ki so se pokazala med popravilom. Strojni vzdrževalci so tudi sedaj pokazali polno razumevanje do proizvodnje in so tako predvidena, kakor tudi nepredvidena dela ne glede na čas, v redu opravili.

Da bi izboljšali stanje glede plavžnega plina, smo pri tem zastopju predelali tudi prašno vrečo na plavžu št. 1. Prašna vreča je bila prvotno konstruirana na kontinuiran odvzem prahu, ker pa odvzem prahu že v začetku ni deloval, so ga odstranili, pri tem pa vreče niso predelali. Dokler je bil plinski čistilec takoj pri plavžu, to ni motilo proizvodnje, ker je ves prah ostal v hladilniku plina in ga je voda stalno odplakovala. Ko smo pa priključili tudi plavž št. 1 na nove čistilce, pri katerih je cevovod surovega plina zelo dolg, so se pokazale določene težave. Ves grobi prah, katerega je plin nosil iz peči, je ostajal v ceveh. To smo ugotovili, ko smo po nekaj mesecih zaradi okvar na krtačah odprli cevovode in so bile v ceveh zelo velike količine prahu, ki so pritisk v cevovodih povečale, zato nam je plin uhajal na vseh šibkih točkah tesnenja, kljub temu da bi celotno količino plina lahko uporabili, posebno če so v pogonu vsi agregati, ki trošijo plavžni plin. V kolikor bodo še vedno nastopali previsoki pritiski plina, ga bomo tudi še v bodoče morali spuščati pred čistilci v atmosfero vse dotlej, dokler ne bodo odstranjene vse šibke točke na plinovodih za livarno in delno tudi za staro aglomeracijo in dokler

ne bomo imeli montirane naprave za zažiganje čistega plina v trenutkih, ko nastane zaradi raznih vzrokov večji pritisk.

Pri vsem tem pa ne smemo pozabiti, da je veliko manj nevarno, če spuščamo v zrak neočiščen plin na svečah na plavžih, kot pa da nam zaradi prevelikih pritiskov neke uhaaja čisti plin nekotrolirano, ki pa je smrtno nevaren. Pri manipulaciji s plavžnim plinom bo potrebno veliko več discipline tako pri potrošnikih, kakor tudi pri samih čistilcih na drugi strani pa tudi več potrpežljivosti, da ne bomo napravili prevelike napake.

Stane Torkar



Montaža dimnika za LEK-TROMELT — ASEA električno peč

Muzejska problematika in dejavnost na sejah samoupravnih organov Železarne

V petek, 20. septembra je bila v prostorih tehniškega muzeja Železarne seja muzejskega sveta. Člani so razpravljali o poročilu ter o predlogih za muzejsko dejavnost pri železarni Jesenice, ki je bilo pripravljeno za razpravo na sejah samoupravnih organov v Železarni.

Muzejski svet meni, da samoupravni organi v Železarni o muzejski dejavnosti in problematiki niso obširneje razpravljali in je poročilo zato bolj obsežno. Poročilo vsebuje probleme, s katerimi se srečuje tehniški muzej, razen tega pa tudi kratek historiat ustanove, s čemer so podane osnove za ustanovitev, obstoj in nadaljni razvoj tehniškega muzeja na Jesenicah. V poročilu je tudi posebno poglavje, o obnovi dela Stare

Save v muzejski rezervat. Plan je razdeljen po etapah in bi ga lahko realizirali v daljšem obdobju skladno s finančnimi sredstvi, ki bi jih imeli na razpolago.

Muzejski svet se je s poročilom v celoti strinjal ter sprejel naslednje zaključke:

— Tehniški muzej je treba organizacijsko in kadrovske utrditi, da bi lahko izpolnjeval naloge, ki so stalnega in občasnega značaja.

— Muzejski svet ugotavlja,

da Železarna sicer vsestransko podpira muzejsko dejavnost, meni pa, da bi morali utrditi stalno letno dotacijo, ki je v zadnjih dveh letih ni bilo,

— V zvezi s finančnimi sredstvi je tudi ugotovljeno, da je tehniški muzej najpomembnejša institucija zgornjega dela Gorenjske in da je dolžnost vseh skupnosti občanov občine Jesenice, da njegovo dejavnost materialno in tudi finančno podprejo.

— DSŽ je treba predlagati, da dokončno sprejme sklep o tehniškem in kulturno-zgodovinskem muzejskem rezervatu na Stari Savi in bi bila tako možna razširitev njegovih stalnih razstavnih prostorov.

V poročilu o zadnji seji UO, ki ga objavljamo v današnji številki, je tudi omenjeno, da je upravni odbor na tej seji razpravljal o poročilu in predlogih muzejskega sveta. UO pa na tej seji ni sprejel sklepov ter bo o celotni problematiki ponovno razpravljal takrat, ko bo dokončno rešeno vprašanje povezave matičnih obratov in HVŽ. Takrat bo celotno gradivo o muzejski dejavnosti tudi posredovano delavskega sveta Železarne.

Huda poškodba v valjarni Bela

Pretekli četrtek se je na popoldanski izmeni okrog 20. ure huje poškodoval naš sodelavec Stanko Župec, 41. II. razrezovalac trakov v valjarni trakov na Beli. Do

poškodbe je prišlo potem, ko se je svitek, ki tehtal okrog 7 ton, skotalil iz podloge in zadal sodelavca. Poškodovanec so takoj prihiteli na pomoč njegovi sodelavci, odstranili svitek, nato pa ga prepeljali na rešilno postajo, kjer so mu nudili prvo pomoč, nato pa ga prepeljali v bolnišnico. V bolnišnici so mu morali odrezati na eni nogi del stopala, drugo nogo pa nekoliko višje. To je bila vsekakor ena najhujših poškodb v naši Železarni v zadnjem času, ki je terjala invalidnost našega sodelavca.

-or-

Dopisujte v Železarja

organ ter poslovnim odborom, katerega člani naj bi bili še naprej določeni po kriteriju zasedanja določenih mest v upravi, kajti generalni direktor bi imel možnost ta odbor po lastni presoji tudi razširiti. Drugi so bili mnenja, da gre predvsem za strokovni organ, ki naj bi imel za razliko od kolegija pravico odločanja o pomembnejših skupnih stvareh. Skratka, glede formiranja takega organa je bilo največ dilem in vprašanje, ali naj bo to strokovni ali samoupravni organ, ni rečeno. Mnenja sem, da ob upoštevanju obstoječih predpisov ima lahko tak organ le položaj kolegija, kot strokovnega telesa generalnega direktorja. Vprašanje je, ali je izključitev upravnega odbora iz organizacijske in samoupravne sheme ter for-

miranje poslovnega odbora z opisanimi pristojnostmi dopustno ali ne, oziroma ali je v mejah tolerance razvijanja nadaljnjih samoupravnih oblik.

V elaboratu se omenja generalni direktor kot glavni izvršilni organ podjetja, ki je odgovoren za dohodek in dolgoročni uspeh podjetja. Med drugim naj bi vodil upravo podjetja ter zlasti:

— razvijal poslovne cilje in politiko podjetja,

— koordiniral in usmerjal delovanje podjetja,

— vodil in usklajal delo uprave podjetja,

— preko direktorjev tovarn dajal smernice za uveljavljanje enotne proizvodne poslovne politike.

Kot sem že omenil, elabo-

rat ne vsebuje sheme samoupravljanja v tovarnah in delovnih enotah, omenja le delavski svet in upravni odbor tovarn.

V organizacijskem delu je nekaj več napisanega o organizaciji uprave. Uprava naj bi imela dva sestava skupnih funkcij ter služb in sicer:

— sestav sektorjev, ki bodo imeli pristojnost oblikovanja zasnov tržno-razvojne, finančne in kadrovske politike;

— sestav operativnih služb, ki bodo imele iz razlogov gospodarnosti združene uslužnostne dejavnosti posameznih tovarn.

Delo sektorjev naj bi vodili štirje direktorji, ki bi bili istočasno namestniki, oziroma pomočniki generalnega direktorja za svoje področje. Predvideva se formiranje štiri-

rih sektorjev in sicer: marketing, sektor za proizvodnjo in razvoj, finance in sekretariat. Nalog in vsebine dela ter sektorjev ne bom opisoval, omenjam le, da bo marketing opravljal tržne raziskave, tržno programiranje, proizvodnje, pospeševal prodajo, izdeloval ekonomske analize in skrbel za ustrezno propagando. Operativne službe pa bodo opravljale uslugetovarnam ter izvrševale naloge enotnega podjetja. Formirane naj bi bile naslednje operativne službe: realizacija prodaja, nabava in računski sektor.

Glede uprave je izražena zahteva, da naj ne bo prevelika, vendar pa dovolj učinkovita, da bodo tovarne delno razbremenjene in bo zato njihovo delo bolj usmerjeno k reševanju proizvodnih na-

log, izpopolnjevanju tehnološkega postopka k nadaljnjemu razvoju tovarn.

Sedež uprave oziroma enotnega podjetja naj bi bil v Ljubljani. K temu predlogu so bili izraženi določeni pomisleki ter nasprotni predlog, da naj se na sedežu ene od tovarn formira uprava podjetja.

S tem sem zaključil kratek opis do sedaj znanih organizacijskih principov in načrtov, po katerih naj bi se nadaljevale priprave za združitev slovenskih železarn. Avtorji so samokritično ugotavljali, da je še vse, kar je bilo doslej v ta namen storjenega, zelo pomanjkljivo in je le osnova za bodoče razprave in poglobljene analize ekonomskih, tehniških, samoupravnih in pravnih stališč.

Analiza fluktuacije delavcev v Železarni

(nadaljevanje s 1. str.)

je slabše poskrbljeno za razmeščanje ljudi na taka delovna mesta, ki ustrezajo njihovim sposobnostim, poklicni usmerjenosti in ne nazadnje tudi osebnim željam.

Najmočnejši faktor fluktuacije je taka ali drugačna vrsta nezadovoljstva, z delom. Raziskave pa so si edine v ugotovitvah, da so precejšnje razlike v stopnji fluktuacije med samskimi in poročenimi, moškimi in ženskimi, starejšimi in mlajšimi delavci. Faktor, ki vpliva na višino fluktuacije, je tudi nivo inteligentnosti, vendar ga moramo vedno opazovati v povezanosti z delovnim mestom (iz zahtevnejših delovnih mest bodo npr. bolj inteligentni delavci manj fluktuirali in obratno).

Ker se stopnja fluktuacije v Železarni že več let giblje od 11 do 18 %, smo z analizo v letošnjem prvem polletju skušali ugotoviti, kakšni delavci se pri nas najbolj nagibajo k fluktuaciji, vzroke za odhod iz podjetja (ne individualne, ker takšnih podatkov nimamo, ampak skupne vzroke, ki ženejo iz podjetja posamezne skupine ljudi) ter na osnovi statistične interpretacije rezultatov predlagali ukrepe za znižanje stopnje fluktuacije. Opazovali smo samo značilnosti »čistih« fluktuantov (izključeni, sporazumno, na lastno željo, pogodbeno, po sili zakona), ker je preostali del fluktuacije več ali manj konstanten in nanj ne moremo bistveno vplivati.

Iz dobljenih rezultatov povzemamo samo nekaj zaključkov statistično pomembnih razlik.

1. Med skupinami obratov: V strojno-energetskih obratih prevladuje lastna želja kot način prekinitve dela, v ostalih treh skupinah obratov pa so najpogostejše izključitve. Najmobilnejša skupina so NK in PK delavci, kljub temu pa je iz HVŽ in strojno-energetskih obratov odšlo daleč največ VK in KV delavcev, ker je taka tudi kvalifikacijska struktura teh obratov. Prevladujejo fluktuant s 5 do 8 razredov šole, edino iz strojno-energetskih obratov so odšli taki, ki imajo 9 do 12 razredov (t. j. dokončano ali nedokončano osnovno šolo in poklicno šolo). V omenjenem obdobju je odšlo iz vseh grup obratov relativno dvakrat več neslovencev kot Slovencev (upoštevajoč nacionalno strukturo obratov). Razlike med obrati glede na staž in število delovnih mest v Železarni pa so pokazale, da v talilnicah, valjarnah in HVŽ izstopajo delavci z najnižjim stažem ter enim samim delovnim mestom v Železarni, medtem ko je iz strojno-energetskih

obratov odšlo največ delavcev z 1 do 5 let staža in dvema do štirimi spremembami delovnih mest v Železarni. Po številu zaposlitev pred prihodom v Železarno pa ločimo na eni strani talilnice in valjarne s fluktuantami, ki so imeli že tri zaposlitve ali več ter HVŽ in strojno-energetske obrate na drugi strani s fluktuali, ki jim je bila to prva zaposlitev.

2. Glede na starost: Mlajši se lažje odločajo za samovoljno zapustitev dela. Skupina najmlajših fluktuantov je imela najvišjo izobrazbo. V starostni skupini 24 do 28 let je skoraj 43 % fluktuantov, ki jim je bila to že najmanj šesta zaposlitev. Čim starejši so delavci, tem večkrat so v Železarni že zamenjali delovno mesto in obratno.

3. Kvalifikacija: PK in NK delavci se bolj nagibajo k izključitvam z neopravičenimi izostanki in so mlajši od skupine KV in VK delavcev. Stopnja povezanosti med kvalifikacijo in leti šolanja je sicer visoka, kljub temu pa jih je 17,4 % z do 4 leta šolanja na KV ali VK delovnih mestih ter 13,4 % z 9 let ali več na PK ali NK delovnih mestih.

4. Leta šolanja: Čim višja je izobrazba, tem bolj se nagibajo k primernejšim oblikam odhoda iz podjetja. Večkrat menjajo zaposlitev delavci z nižjo izobrazbo. V prvih mesecih zaposlitve najbolj fluktirajo delavci s 5 do 8 razredov šole, ki imajo tudi najmanjše število sprememb delovnega mesta v Železarni.

5. Narodnost: Izobrazbeni nivo neslovencev je pomembno nižji od nivoja Slovencev. Prvi pa so se odločili za odhod iz podjetja po daljšem stažu kot Slovenci.

6. Stan in število otrok: Samski in delavci brez otrok se bolj nagibajo k samovoljni prekinitvi dela. Njihov staž v Železarni je neprimerno krajši od poročenih delavcev. Prav zaradi kratkega staža fluktuirajo večinoma že s prvega delovnega mesta, medtem ko pri poročenih prevladujejo taki, ki so v Železarni že najmanj petkrat spremenili delovno mesto.

7. Stanovanje: Fluktuantii Jesenic (predvsem so to stanovalci samskih domov) odhajajo iz Železarne že po nekaj mesecih — večinoma s prvega delovnega mesta. Za »vozače« pa sta v obeh primerih značilni srednji alternativi: 1 do 5 let staža in 2 do 4 spremembe delovnega mesta.

Že sami opazovani znaki nam dajo nekaj dragocenih podatkov o značilnostih fluktuantov in nakazujejo smer ukrepanja za znižanje dosežane stopnje fluktuacije. Rezultati pa so nam nakazali

tudi pot nadaljnega dela na področju morale, medosebnih odnosov, sistema napredovanja, ker so omenjeni faktorji v precejšnji povezanosti z višino fluktuacije. K reševanju tega pojava bo treba pristopiti tudi z urejanjem sanovanjske problematike, ker so slabe možnosti za pridobitev družinskih stanovanj eden od pomembnih vzrokov za fluktuacijo mlajših delavcev.

Glede na dobljene rezultate je upravni odbor sprejel sklep, da se predlagani ukrepi začno izvajati najprej v HVŽ in valjarni Bela, kjer naj bi sistematično spremljali fluktuacijo.

— Osnova je prav gotovo izboljšana organizacija dela, ki naj bi imela za posledico zvišane osebne dohodke; s tem je tesno povezano izpolnjevanje sanacijskih ukrepov.

— Oddelek za napredovanje in izobraževanje naj takoj začne pripravljati sistem napredovanja in izobraževanja, ker sta pomembna faktorja za dvig morale in nakazujeta perspektive posameznih delovnih mest.

— Se večjo pozornost naj strokovni team posveti sprejemu in razmeščanju novih delavcev, kjer naj bi poseben poudarek na fizičnih in psihičnih sposobnostih v odnosu na zahteve delovnega mesta.

— Oddelek za napredovanje bo proučil možnosti še boljšega uvajanja novosprejetih delavcev in zasledovanje njihovega dela.

— Glede na to, da bi bila HVŽ neke vrste eksperimentalni obrat, naj bi sprejemna komisija kadrovala v ta obrat samo novosprejele:

— delavce s 6 razredi osnovne šole ali več,

— delavce, ki v zadnjih petih letih nimajo več kot tri zaposlitve,

— Slovence.

— Ponovno naj se razmisli o predlogu za stimulacijo na staž in naj se ga po možnosti uvede.

Socialni delavci Železarne naj bi v sodelovanju s socialnimi delavci občine sistematično začeli spremljati novosprejele delavce v okolju, kjer stanujejo ter skrbeti za čim temeljitejšo vključitev v novo družbeno sredino.

— Mesečno naj bi se zasledovala stopnja čiste fluktuacije na osnovi podatkov iz kadrovske evidence, tem pa naj se dodajo še ocena posameznih delavcev s strani njihovih predpostavljanih, da bi lahko ocenili kvaliteto delavcev, ki odhajajo.

— Oddelek za napredovanje in izobraževanje pripravi predlog za posebni odhodni intervju, ki ga z vsakim fluktuantom izvaja sociolog.

Albina Tušar

Mnenja in stališča sindi

(nadaljevanje s 1. strani)

vse najete kredite za osnovna sredstva, revidirati maksimalne cene proizvodov črne metalurgije, odobriti sanacijski kredit pri skladu republiških rezerv itd. Na seji je bilo dogovorjeno, da bodo sprejeta stališča posredovali tudi samoupravnim organom v železarnah, občinskimi sindikalnim svetom, občinskimi skupščinam na Jesenicah, v Ravnah ter Celju, gospodarskemu zboru skupščine SRS, republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije ter centralnemu odboru sindikata industrije in rudarstva Jugoslavije.

Direktor železarne Ravne tov. Klančnik je obširneje poročal o gospodarskem stanju vseh treh železarn in povedal, da so letošnje prvo polletje zaključile z izgubo, ki je visoka zlasti v železarni Jesenice. Direktor Klančnik je navedel tudi nekatere vzroke za to izgubo:

— maksimirane cene določenih proizvodov črne metalurgije ne krijejo naraščajočih stroškov proizvodnega, pomožnega in režijskega materiala,

— izguba je še vedno posledica nekontroliranega uvoza izdelkov črne metalurgije iz lanskega leta, ki je še vedno prisotna, ker uvozna podjetja ne morejo razveljaviti sklenjenih pogodb,

— izvoz na konvertibilna področja ni ustrezno stimuliran, kar še posebej velja za končne proizvode,

— naročil za višje kvalitete proizvode je manj, na drugi strani pa je več naročil za manj akumulativne in nižje kvalitete.

Ob koncu svojega poročila je tov. Klančnik še opozoril na to, da v sedanjem polo-

žaju notranji ukrepi, ki jih omenjamo v uvodu, ne bi zadostovali in so potrebni tudi nekateri zunanji ukrepi. Prisotne je še informiral o pripravah na integracijo vseh treh slovenskih železarn.

PREDLOG NOTRANJNH UKREPOV ZA SANACIJO

Stališča, ki jih je na svoji seji sprejel svet za črno in barvno metalurgijo pri republiškem odboru sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije, so precej obširna. Zato našim bralcem posredujemo le nekatere povzetke teh stališč, ki se delijo na notranje in zunanje ukrepe za sanacijo. Svet za črno in barvno metalurgijo zlasti poudarja zaostretev evidence o izkoriščanju kapacitet ter izpolnjevanje planskih nalog. Važno je tudi kritično ocenjevanje vzrokov zastojev in neusklajenosti tehnoloških procesov za stalno povečanje proizvodnje. Zaostriti bo treba normative porabe proizvodnega, pomožnega in režijskega materiala, kar velja tudi za energijo in delovni čas.

Zelo važno postavko pri notranjih ukrepih imajo tudi izpleni v vseh fazah proizvodnje s pripombo, da v metalurgiji predstavljajo zelo odločilen faktor racionalne proizvodnje. Nadalje notranji ukrepi predvidevajo zaostretev kontrole kvalitete surovin, pomožnega in režijskega materiala, uslug, izdelkov in izdelkov. V podjetjih močno poudarjajo potrebo po razvoju in izpolnjevanju delovanja strokovnih služb. Menijo, da je to predpogoj za doseganje usklajenega in eksperimentalnega

Vrhovnemu komandantu JLA tovarišu Josipu Brozu — Titu

Člani delavske protiletalske enote železarne Jesenice Ti iz svojih taktičnih vaj najprvo želijo kar največ zdravja, da bi nam še dolgo živel in vodil našo Partijo ter bil na čelu naših narodov. To priliko izrabljamo tudi, da Ti ob teh burnih dogodkih v svetu, ob sencah kompromitacije nad socialističnimi idejami, zaradi hegemonistične politike Sovjetske zveze in njenih satelitov zopet povemo, da hočemo socializem enakopravnih in svobodnih ljudi, socializem, ki ga grade naši narodi pod vodstvom Zveze komunistov s Teboj na čelu.

Tovariš Tito, obljublamo Ti, da bomo kakor leta 1941, leta 1948, tako tudi danes branili načela našega socialističnega razvoja, da bomo branili socializem, ki temelji na samoupravljanju, na demokraciji in na svobodi delovnega človeka.

Zato tovariš Tito, bodo tudi v bodoče vse naše redne in dopolnilne vaje usmerjene za uresničevanje teh svetlih ciljev in Ti obljublamo, da bomo vedno in povsod med prvimi branilci izgradnje socializma, da bomo najrevolucionarnejša moč naših narodov, ki jih vodi Zveza komunistov s Teboj na čelu.

Člani delavske PL enote železarne Jesenice

Jesenice, dne 23. 9. 1968

ga poslovanja vseh enot. Zlasti je pomembno, da se službe tehničnega planiranja in programiranja krepijo. Izpolniti bi bilo treba tudi kadrovsko službo, da bo lahko planirala potrebne kadre ter organizirala notranje dopolnilno izobraževanje. Prilagoditi se bo morala potrebam delovnih enot. Kadrovske službe v podjetjih bodo morale še bolj kot doslej skrbeti za boljše kvalifikacijsko strukturo zaposlenih.

Svet meni, da bi v železarnah poleg občasnih komisij, ki se ukvarjajo z organizacijo dela, imeli tudi organizacijske oddelke, v katerih bi stalno proučevali stanje in samoupravnim organom predlagali izboljšave na področjih organizacije oz. koordinacije dela. Proučevali in predlagali naj bi tudi izpolnjevanje notranjih poslovnikov, ki naj bi vsebovali tudi specifične rešitve poslovnih odnosov med delovnimi in obračunskimi enotami. Prav tako predlaga svet, da bi v podjetjih preverili ustreznost nagrajevanja zaposlenih na ključnih delovnih mestih s posebnim poudarkom na najbolj odgovorne za izvajanje sanacijskih ukrepov. Prav tako bi morali preveriti, če je sistem nagrajevanja racionalizatorjev in novatorjev dovolj

V odgovor na članek pod naslovom Takega prevoza si ne želimo več!, ki je bil objavljen v 37. številu Zvezdčarja in na anonimno pismo, ki nam je bilo poslano dne 19. 9. 1968 v isti zadevi, po vsej verjetnosti pa tudi od istih avtorjev, dajemo naslednje pojasnilo:

Nimamo namena komentirati neljubega dogodka, katerega je povzročil nek zagreტი potnik dne 7. 9. 1968 na avtobusni progi Jesenice — Kranjska gora — Rateče, katero vzdržuje naša poslovna enota. Ker pa gre v sklepnih mislih tega članka pa tudi anonimnega pisma za vprašanje, ki zadeva organizacijo prevoza na omenjeni progi, dajemo odgovor predvsem v tej smeri.

Iz Rateč odpelje zjutraj prvi avtobus ob 4.45 uri in pelje do Koroške Bele, drugi avtobus odpelje ob 4.55 uri in pelje v valjarno Bela do jeklovleka, tretji pa odpelje ob 5.07 uri in pelje do železarne Jesenice, ki pa ob sobotah ne vozi, drugi pa ob 5.18 uri. Prvi vozi do Koroške Bele, drugi pa samo do Jesenic. Vsi ti avtobusi imajo postanke na vseh postajah, kjer želi kak potnik vstopiti ali izstopiti. O odhodih avtobusov po končanih izmenah pa so bili vsi potniki obveščeni že s ciklostiranim ob-

PREDLOG ZUNANJIH UKREPOV ZA SANACIJO

Predlagani ukrepi vsebujejo predlog sveta o tem, da je treba normalizirati roke odplačil za že najete in tudi v bodoče odobrene kredite. Tu so mišljeni krediti za večje naložbe v osnovna sredstva železarn, ki predlagajo rok odplačila na 15 let z obrestno mero, ki naj ne bo višja od 5 %. Prav tako je treba normalizirati roke odplačil za kredite za večje naložbe v stalna obratna sredstva železarn in sicer, za 10 ali več let s 6 % obrestno stopnjo. Prav tako je sprejemljiva zahteva železarn za znižanje stopnje interkalendar-nih obresti, ki ne bi smela presegati 3 %. Svet tudi podpira zahtevo železarn, da se interkalarne obresti oprosti-jo, kadar banke niso ažurne pri sklepanju kreditnih pogodb ter izdajanju komercialnih soglasij in preznikih tranš. Svet se tudi strinja in podpira odobritev zahte- vanega kredita za sanacijo železarn pri skladu skup-nih rezerv, ker bi tako po-spešili integracijski proces. Svet tudi meni, da je po-trebna previdnost pri revi-ziji maksimalnih cen proiz-vodov.

V tem delu stališč v zvezi s predlaganimi zunanjimi ukrepi za sanacijo železarn je rečeno, da smo proti po-

Upravičena je tudi zahteva po večji stimulaciji izvoza proizvodov črne metalurgije na konvertibilno področje. To še posebej velja za končne izdelke, za osnovne izdelke pa le v primeru presežkov, ki jih domača kovinska industrija ne bi mogla porabiti. Svet za črno in barvno metalurgijo se tudi zavzema za bolj dinamično uvozno in izvozno politiko, ki naj upošteva skupne interese osnovne in predelovalne industrije. Podjetja je treba oprostiti plačevanja prispevka na sredstva poslovnega sklada, medtem ko naj bi po mnenju sveta zahtevo o začasni oprostitvi plačevanja prispevka za mestno zemljišče železarne reševale v pristojnih občinah.

Posebej bi bilo treba proučiti možnost, ki je navedena v predlogu železarn, da se začasno zniža republiški prispevek iz osebnih dohodkov ter prispevek za Skopje iz osebnega dohodka in iz dohodka, itd.

Ob koncu se je svet razpravljal še o poročilu tov. Mlinariča o poteku priprav na integracijo železarn in menil, da se le-te prepočasno odvijajo. Zaželjena bi bila večja aktivnost na tem

14.15 — Jesenice — Gozd
Martuljek — Trbiž (avto-
bus odpelje iz prostora
med poslopjem IBM in ga-
ražo).

Odhodi vseh ostalih avtobusov pa ostanejo tudi v bodoče nespremenjeni. Istočasno uvajamo tudi poseben avtobus za Hrušico, ki bo odpeljal ob 14.07 uri s prostora ob izhodu z avtobusne postaje pred Železarno.

Potnikom iz Most in Radovljice priporočamo, da si nabavijo v predprodaji mesečne vozovnice, ker bomo za dovoz na delo lahko zagotavljali le tolikšne kapacitete avtobusov, kakor so potrebne tudi za odvoz z dela. Sporočamo tudi, da avtobus na relaciji Jesenice—Breznica ustavlja na vseh avtobusnih postajališčih.

Vse potnike, ki koristijo naše avtobusne zveze za prevoz na delo in z dela, naprošamo, da nas tudi v bodoče seznanjajo o vseh ugotovljenih nepravilnostih in nerednostih, da bi tako zagotovili čim bolj reden, soliden in udoben prevoz, tistim pa, ki si v bodoče ne bodo upali podpisati anonimnih pism, pa le to, da na taka pisma ne bomo odgovarjali.

Ljubljana Transport
Poslov. enota Jesenice

Svet za črno in barvno metalurgijo ugotavlja, da perspektiva razvoja bazične industrije v Sloveniji ni najboljša, zato je naloga odgovornih družbenih činiteljev, da se to področje čimprej prouči. Plan razvoja bazične industrije mora upoštevati tudi potrebo ustreznega sistema kreditiranja, ker je od tega močno odvisna njegova realizacija.

To je nekaj povzetkov s seje sveta za črno in barvno

metalurgijo. Predloge za notranje in zunanje sanacijske ukrepe železarn lahko tolmačimo le kot prispevek sindikalne organizacije k urejanju problematike naših železarn. Iz celotnega gradiva, zlasti pa iz predlaganih ukrepov je razvidna skrb ter vloga sindikalne organizacije, da bi probleme v naših železarnah reševali sproti z namenom, da bi čim hitreje premostili težave, s katerimi se v železarnah še srečujejo. Stališča sveta za črno in barvno metalurgijo pri republikem odboru Sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije so bila posredovana tudi številnim pristojnim organom in dejavnikom.

OBVEŠČEVALNA SLUŽBA. V primeru uporabe ABK orožja je obveščevalna služba še posebnega pomena. Prav gotovo bo pri tem opravila glavno nalogo radar-ska mreža. Razen tega, da bo omogočila aktivne ob-rambne ukrepe, bo morala zagotoviti tudi pravočasno zaščito, se pravi omogočiti prebivalstvu, da se bo o pravem času umaknilo v varna zaklonišča.

PREMIČNE ENOTE CIVILNE ZAŠČITE. Druga svetovna vojna je pokazala, da krajevne enote civilne zaščite niso bile povsod dorasle posledicam, ki so nastale zaradi takratnih bomb, še manj pa bi bile sposobne odstraniti vse posledice v morebitni ABK vojni.

Zato so skoraj vse dežele začele sestavljati posebne premične enote civilne zaščite na povsem vojaškem načelu. Te enote so med vojno v nenehnem mobilnem stanju prav kot vsaka druga vojaška enota. Na pomoč priskočijo tam, kjer krajevne enote civilne zaščite ne zastopujejo več. Po svetu ustanavljajo posebne skupine za gašenje požarov, za reševanje izpod ruševin, za čiščenje zasutih cest, za zdravstveno pomoč, za detekcijo ABK orožja, za razkuževanje zemljišč itd.

Te enote so po navadi razmeščene v okolici pomembnih središč, da lahko začno delovati po potrebi v tem ali onem kraju. Imeti morajo ustrezno opremo ter hitra prevozna sredstva, ki jih je mogoče čimprej prepeljati tja, kjer je njihova pomoč najbolj potrebna.

ZDRAVSTVENA SLUŽBA. Glede na značaj ABK orožja in na možnost množičnih žrtev je močno narasel pomen zdravstvene službe, globlja obravnavna tega problema pa presega okvir tega prispevka.

Med najbolj pomembnimi problemi je treba omeniti nujnost skladnega dela vojaške in civilne zdravstvene službe, zagotovitev decentralizirane mreže bolnišnic, decentralizirana skladišča, sanitetnega materiala ter mrežo prečiščnih zdravstvenih ekip za izkazovanje prve pomoči.

POUK. Vsi ukrepi, ki smo jih omenili kot potrebne za odstranjevanje nevarnosti in posledic v vojni z ABK orožjem, izgubijo smisel, če celotno prebivalstvo vsa v grobih potezah ne pozna učinka te ali one vrste tega orožja in če se ne zna osebno zaščititi. Stevilni tečajji, ki so jih priredile mnoge dežele, niso zadovoljili, zato so potrebne v določenih časovnih presledkih praktične vaje, ki naj bi bile čimbolj prilagojene resničnemu položaju v vojni. Nenadne vaje, ah bolje rečeno, manevre civilne zaštite v ZDA so igrali zato, ker v njih niso sodelovale vojaške enote, zato bodo v bodoče pripravljali načrte za manevre civilne zaštite, pri katerih bodo sodelovale tudi enote ameriške vojske.

ZNANSTVENO-RAZISKOVALNO DELO: Civilna zaščita mora vedno napredovati v korak s tehničnimi dosežki, to pa zahteva v mirnem času intenzivno znanstveno-raziskovalno delo, ki obravnava vsa vprašanja v zvezi z zaščito pred ABK orožjem. Skoraj povsod po svetu gradijo posebne ustanove civilne zaščite, ki zraven samostojnega znanstvenega dela tesno sodelujejo z različnimi civilnimi in vojaškimi znanstvenimi inštituti. Velikega pomena je izmenjava izkušenj z vojaškimi inštituti v okviru nalog, ki so enake za vojsko in civilno zaščito.

Ceprav v tem kratkem pregledu niti zdaleč niso obdelana vsa vprašanja civilne zaščite v ABK vojni — to niti ni bil namen tega članka — vendarle spoznamo, da zastavlja ABK vojna naloge, katerih zapletena celota zahteva vztrajno, neprekinjeno delo tako v mirnem kakor v vojnem času. Spoznamo pa tudi to, da dosledno upoštevanje ukrepov civilne zaščite znatno ublaži učinek ABK orožja in s tem prispeva k obrambni sposobnosti dežele ter hkrati razbije utvarjo napadalca o bliskovitem koncu spopada z uporabo tega orožja.

SLAVKO TARMAN

Pred tednom sem prišel z Jeseniške v Žirovniško četo, kjer je bil komandir tovariš Planinc. V tem času so Nemci stalno kontrolirali naš sektor. Tudi mi smo bili v stalni pripravljenosti in v gibanju.

Po končani akciji za prehrano v vasi Hraše in Zapuže sem bil stalno na straži na kakšni vzpetini, tako da sem imel lep razgled na vse strani. Takrat sem imel še staro avstrijsko puško z dvema nabojema, katero mi je pa pozneje komandir zamenjal z mauzarico in dvajsetimi naboji. Po tej akciji smo imeli zbor, kjer sem bil še s petimi tovariši določen že za naslednjo. Z nami je bil tovariš Orlov, že starejši partizan, ki je imel nalogo, da to akcijo izvede. Ponoči je začelo deževati. Dobili smo s seboj nekaj kruha in mesa pa tudi steklenica z žganjem ni manjkala. Del je bil namenjen tudi ljudem, katere bi zjutraj dobili.

Tov. Orlov nam je še na kratko objasnili kam gremo in tako smo ob eni uri po polnoči odšli na pot. Ker do cilja ni bilo daleč, smo hodili počasi, se tu in tam ustavili, počili in še in še premlevali naše položaje ob napadu. Pred ciljem smo se v gozdu ustavili in tovariš Orlov je še enkrat pojasnil ves položaj. Povedal nam je, koliko

bo zapornikov in koliko gestapovcev. Gestapovce sta spremljala tudi dva psa volčjaka. Odredil je, da po dva streljata na gestapovce, mi dva z Janezom pa vsak na svojega psa. Pripravil je tudi umik in me določil v zaščito ostalim. Ker je ponoči deževalo, smo bili vsi mokri in nas je zeblo. Ko se je bližale peta ura zjutraj, smo se splazili na rob ceste nad travnik, kjer danes stoji spomenik talcem. Ležali smo tiho in drgetali od mraza. Še zadnja navodila tovariša Orlova, da streljamo vsi enotno, ko bo on štel do tri. V mraku smo že videli obrise kolone, katera se je pomikala proti nam. Na čelu je bil konj z vozom, za njim pa enaindvajset zapornikov, katere sta priganjala dva gestapovca vsak s svojim psom. Ko sta se gestapovca malo oddmaknila od zapornikov je tov. Orlov štel do tri in vsi smo naenkrat ustrelili. Ko je zagrmelo, je en gestapovec in njegov pes takoj obležal, drugi pa se je ranjen zavlekel za njivo žita proti kaznilnici. S tov. Orlovom sva skočila za njim in ga dohitela. Tov. Orlov je ustrelil gestapovca, jaz pa psa, tako da sem mu potisnil cev v usta in ustrelil. Nato sva mu odvzela orožje in municijo pa tudi torbo z zemljevidi. Tako je tov. Orlov prišel do brzostrelke, jaz

Spomini iz NOB

Reševanje zapornikov

pa sem odnesel s seboj vse ostalo. Takoj sva se vrnila k ostalim tovarišem in k zapornikom, ki so stali kot okameneli. Delati smo morali hitro, kajti vedeli smo, da so Nemci sigurno slišali streljanje in da bodo kmalu za nami. Vsi skupaj smo se napotili naprej in pri gradu Kamen zavili proti Svetemu Petru. Z Igorjem sva bila določena za zaščito. Skrila sva se za grad, ostali pa so hitro nadaljevali pot navkreber. Nemci so se s kamioni pripeljali za nami, poskakali z njih in polegali. Ko sva zagledala še drugo kolono, sva se hitro umaknila na višji položaj na grebenu. Naši fantje so se povzpeli že precej visoko in midva sva se zelo podvivala za njimi. Dohitela sva Janeza z gručo ljudi, ki so bili od velikega napora že izčrpani in utrujeni. Te ljudi smo hitro med seboj porazdelili, tako, da jih je vsak dobil nekaj v varstvo in se razkropili po gozdu.

Tov. Orlova in ostalih tedaj nisem videl več. Tudi Janez in Igor sta s svojimi zaporniki utekla naprej. Moji trije zaporniki so bili zelo izčrpani in utrujeni. Eden je bil v zaporu zaradi kraje in umora, ostala dva pa sta bila doma iz Žirovnice. Kriminalist je takoj hotel nazaj, zato sem ga tudi takoj zapodil. Z ostalima sem šel naprej, a prišli nismo daleč, ker sta bila preveč izčrpana. Sam pri sebi sem sklenil, da se bomo »zabili« čim bo mogoče. Čez nekaj časa sem zagledal v skalovju precej obraslo grmovje, v katerega smo se skrili vsi trije. Zapornikoma sem zagrozil, da jih bom takoj ustrelil, če me bosta na kakršenkoli način izdala. Nameril sem nanju

puško in tako smo čepeli popolnoma tiho in mirno. Čez nekaj časa smo zaslišali korake. Prišla je kolona Nemcev, ne daleč od nas so pregledovali gozd. Na srečo pa na skale ni nihče pogledal. Hodili so v koloni mimo nas, gledal sem na vse in bil pripravljen tudi na najhuje. Tiho smo čakali še nekaj časa zaradi sigurnosti, da za prvo kolono ne pride še druga. Ko pa smo videli, da jih ni več in se o tem tudi prepričali, smo malo pokramljali. Bili smo srečni, da smo ostali živ. Vzel sem iz nahrbtnika žganje, kruh in meso. Bila sta zelo lačna in pojedla vse kar sem jima dal. Začel sem ju spraševati, kdo sta, kaj sta, in kako je bilo v zaporu. Mož mi je pokazal roke, ki so bile v zapestju vse gnojne od verig. Bil je tudi zelo suh. Žena pa je bila dobro ohranjena in videlo se je, da ji je bilo v zaporu bolje. Kmalu smo zaslišali zopet brnenje kamionov. Vozili so iz Žirovnice prek Završnice proti Dragi. Zelo me je skrbelo za naš in za ostale. Okoli dvanajste ure je začelo ropotati v Zabreški planini.

Pozneje mi je Janez pripovedoval, kako je bilo, ko je prišel s svojimi ljudmi na Zabreško planino, da bi se malo odpočil in okrepal. Hoteli so se pri pastirju ustaviti in tam popiti malo mleka. Igor je ostal pri ljudeh, Janez pa je šel proti pastirski koči k pastirju po mleko. Ko je prijel za ključko na vratih, je te že odprl Nemec in tako sta se spogledala. Janez skoči nazaj okoli vogala kočice. Nemec se požene za njim, ustrelil, a zgreši. Janez zdrvi proti gozdu in spotoma vpije: »Nemci!« V

koči je bilo še več nemških vojakov, ki so na vpitje in strel prileteli iz kočice. Takoj uvidijo položaj in zapornike polovijo. Igor ves presenečen, skoči hitro v strmino in se prekucne v grmovje. Tako sta se oba srečno rešila.

Moja dva zapornika in jaz smo bili ta dan skrbno skriti in od daleč poslušali strele. Ko se je začelo mračiti, sem slišal zopet brnenje kamionov in po tem sem sklepal, da so se Nemci vrnili v postojanko. Mi trije smo v mraku zapustili skrivališče. Hotel sem priti do taborišča, ki smo ga imeli pod križem pri Valvazorju. Spotoma je začelo močno deževati in mrak se je spremenil v temno deževno noč. Šel sem nekaj korakov pred zapornikoma, skrbno pazil nanju in na vsak šum, kajti bal sem se, da naletimo na zasedo. Imeli smo srečo, v dežju pač Nemci niso ostali v gozdu. Prečkali smo planino in naša pot se je nadaljevala v gostem gozdu in tema je bila še hujsa. Kljub temu, da sem ta teren dobro poznal, ravno tako tudi pot do taborišča, ga v tej gosti temi nisem mogel najti. Začel sem klicati, pa tudi na naš spoznavni klic — skovikanje sove, nisem dobil nobenega odgovora. Menil sem, da so moji tovariši taborišče zapustili, zato sem se odločil, da z zapornikoma prespimo na kolikaj ugodnem kraju. S težavo sem poiskal malo ravnice za ležišče. Tudi pod drevesi je bilo listje mokro, zato sem dal zapornikoma mojo odejo ter ju zvil skupaj. Sam sem se vlegel poleg njiju ob bukev, si dal pod trebuh puško in skušal zaspati. Zapornika sta od utrujenosti in napora takoj zaspala. Zeblo me je in komaj sem čakal dneva. Mo-

ja zapornika njem skotat listju navzd tam spala nisem budil. izkoristiti t taborišče in ko je. Res, prazno, vsi ostal je le k niso mogli. Počasi sem rišema, ki st ob potoku. Vreme je b naklonjeno je že tu na t ce. Zato smo prisojno str soncu malo

Zapornika da ju izpusti la kraje. S nekaj obek sta bila glo na. Mož je ško obleko, v sandalah - borno. Sprva tel nič sliši poznala kor terence, ter se bosta dru vo vrnila j mesto sem j vorili smo s drugi dan z hišo v Ratite

Ostali m z namenom četo. Popold čelo deževati je bilo t d našal sem pa tudi tkr nega odgov sem prišel v tičkov rojt hen ogeji in silo posušil. sem kmalu i prespal vso dan sem is variše. Tudi našel.

Partizanski humor

BELOKRANJSKA KAPLJICA

V Gradcu smo ustanovili Rdeči križ. Potem je Golobova kupila za svojega Romančka dve čutari najboljši belokranjske kapljice ter položila čutari pod sedež na voz. Sama je sedela zraven »furmana«, mi pa za sedežem na dnu voza. Pot tja do Ručetne vasi je dolga — saj je gotovo znana marsikateremu izmed vas — pa smo tako tisti, ki smo bili zadaj, postopoma in počasi, vendar do dna izpraznili obe čutari. Vmes smo se ustavili v neki

gostilni in spili liter vina, ki bi, žal, delalo vso čast le najboljšemu tovarniškemu kislu. Vmes smo s tem vinom tudi — skrivaj seveda! — zopet napolnili obe čutari do vrha in ju lepo položili nazaj pod sedež. Tam pred Ručetno vasjo smo se lepo poslovili od Golobove. Ne vem, kako se je Roman držal, ko mu je žena natočila »izborne kapljice iz Gradaca«. Vsekakor jo danes v imenu vseh takratnih »sotrudnikov« prisrčno prosim, da naj nam oprostijo zaradi takratne »zahrbtnosti«.

Šola v pogojih širjenja znanja

Na sedanji stopnji razvoja človeške družbe so znanost (naravoslovne in družbene) dosegle impresiven napredek v obsegu in kvaliteti znanstvenih spoznanj in znanja. Ta pojav posebno zadeva šola kot vzgojno izobraževalno institucijo, katere osnovna funkcija je zagotavljanje kontinuitete v razvoju obče kulture. Razumljivo je, da šola ni edini faktor izobraževanja mladih, vendar pa je najpomembnejši, ker organizira izobraževanje na najbolj organiziran in ekonomičen način. V njej se pouk organizira študijsko z določenimi načrti in programi. Te pa realizirajo za to usposobljeni specializirani in kvalificirani strokovnjaki.

Ena od bistvenih dimenzij reforme šolstva v naši družbeni skupnosti je zagotavljanje dialektične enotnosti med šolo kot vzgojnim elementom (brez katere si ni mogoče predstavljati obstoja sodobne družbe, predvsem zaradi visoke stopnje razvoja znanosti), in proizvodnim procesom, kot temeljem družbenega procesa.

Šola se novim zahtevam in potrebam prilagaja na različne načine. Dosti pozornosti se posveča razširitev učnih programov. Kadar se v tem ne pretirava, lahko učenci uspešno premagujejo povečane izobraževalne naloge, ker se tudi njihove intelektualne sposobnosti iz generacije v generacijo povečujejo (kot rezultat vse-

bolj intenzivnega intelektualnega dela). Težave pa nastanejo tam, kjer se izgublja iz vida, da se učno gradivo ne more povečevati sorazmerno z poučevanjem skupne vsote znanstvenih spoznanj oziroma, da se ta problem ne more reševati izključno z razširjanjem učnega gradiva. Intelektualne sposobnosti sodobnega učenca so vsekakor večje od njegovih predhodnikov, vendar je ta razlika neprimerno manjša od razlike v pogledu skupne rasti in vsote ljudskih znanj.

Bogatitev učnega gradiva z novimi znanstvenimi spoznanji mora biti pogojena z redukcijo in zoževanjem

starih, tradicionalnih znanj in to ne samo preživelih, temveč tudi tistih znanj, katera predstavljajo obstoječe in veljavne znanstvene resnice. Učenci lahko spoznajo nove znanstvene dosežke le, če proučujejo stare bolj konkretno kot v preteklosti. Z drugimi besedami, **staro mora odstopiti mesto novemu**. Pri tem lahko nekaj odpade (vse tisto, kar je preživelo in ni več fundamentalno), a drugo lahko dobi skromnejše dimenzije.

S tem se vsi načelno strinjajo. Pri pristopu k praktični realizaciji pa se vidi, da je tradicionalne kriterije vrednotenja izobraževalne vsebine lažje odpravljati z besedami, kot pa pri delu. Navadno se vsi prizadevajo

za redukcijo in zoževanje gradiva, vendar biologi to zahtevajo od zgodovinarjev, geografov, fiziki od biologov in drugih strokovnjakov in tako okoli. Ko je beseda o lastni znanosti, se uporno dokazuje, da je vse pomembno in, da se ničesar ne more eliminirati niti zožiti. Verjetno se pozablja na resnico, da se stopnja pomembnosti celo tudi večno pomembnih znanstvenih pridobitev spreminja in da se mora sorazmerno temu spreminjati tudi odnos pouka do njih.

Jasno je, da normirani pouk s tradicionalnimi standardi ne nudi dovolj možnosti za optimalno intelektualno razvijanje učencev. Učenci z usvajanjem znanja razvijajo svoje intelektualne sposobnosti. Tempo in intenzivnost tega razvoja ne zavisi samo od načina, temveč tudi od vsebine učenja. Kaj se uči je enako pomembno kot tudi

kako se uč mu razvoju ustreza pou resne intele to je vsestran no aktivnost.

V tesni zve potreba po metod učini zagotoviti, da za šolanje rasti. To pa š bi se lahko š prilagodila razvoju znanja, ki se r v šoli se ne razširjati. Z treba iskati tem, da se metode, ki malno aktiv tem uspešat izobraževanje manentno u zapustiti šol V sodobne mora preda odstopiti me

rnikov v Begunjah

ja zapornika sta se med spanjem skotalila po mokrem listju navzdol do potoka in tam spala naprej, zato ju nisem budil. Ta čas sem hotel izkoristiti tako, da poiščem taborišče in se prepričam kako je. Res, taborišče je bilo prazno, vsi tovariši so odšli, ostal je le krompir, katerega niso mogli odnesti s seboj. Počasi sem se vračal k tovarišema, ki sta še vedno spala ob potoku. Zbudil sem ju. Vreme je bilo ta dan bolj naklonjeno in skozi oblake je že tu in tam posijalo sonce. Zato smo se povzpeli na prisojno strmino, da se na soncu malo posušimo.

Zapornika sta me prosila, da ju izpišim, saj sta poznala kraje. Skušala bi dobiti nekaj obleke in čevlje. Res sta bila zelo slabo napravljena. Možno je imel še zaporniško obleko, bil brez kape in v sandalah — izgledal je zelo borno. Sprva o tem nisem hotel nič slišati. Ker sta pa poznala komandirja in vse terence, ter mi zagotovila, da se bosta drugi večer zanesljivo vrnila na dogovorjeno mesto sem ju izpustil. Dogovorili smo se, da jih pridem drugi dan zvečer iskat pod hišo v Ratitovec.

Ostali smo sam in šel naprej z namenom da poiščem svojo četo. Popoldne je zopet začelo deževati. Moje iskanje je bilo ti dan zaman. Oponašal sem skovikanje sove, pa tudi tiktak ni bilo nobene odgovora. Ves premočen sem prišel v mraku na Matičkov rovt. Zakuril sem majhen ogenj in se ob njem za silo posušil. Od utrujenosti sem kmalu zaspal in srečno prespal vso noč. Tudi drugi dan sem iskal svoje sotovariše. Tudi ta dan jih nisem našel.

Proti večeru sem se podal na dogovorjeno mesto čakati zapornika. Hodil sem počasi in previdno. Ko sem se bližal hiši, sem svojo previdnost še povečal. Iz previdnosti nisem prišel do hiše, temveč sem se zakril v bližini in nekaj časa previdno oprezal. Opazil sem sumljivo premikanje in spoznal, da me pri hiši čakajo Nemci. Bil sem prepričan, da sta me zapornika izdala. Poiskal sem kritje in takoj odšel. Med potjo proti Valvazorju sem opazil, da je zaseda tudi pri križu, torej na poti, kjer bi moral mimo. Zato sem se te poti močno izognil in se hitro podal proti Zelenici. Tako sem ušel zasedi in to noč prespal pod Zelenico. Ob svitu naslednjega dne sem zopet zaman iskal četo. Proti večeru sem se pa odločil da pojdem k staremu taborišču. Bom pač stražil krompir in čakal da kdo pride ponj. Ko se je stemnilo, sem zaslišal korake. Bil sem skrit in v senci sem spoznal tovarišico Ljudmilo in intendanta, ki sta prišla po krompir. Počakal sem, da sta napolnila poln nahrbtnik ter odšla, jaz pa sem odšel za njima.

Tako sem prišel zopet v taborišče in k tovarišem. Povedal sem jim vse, kako je bilo. Tudi oni so mi povedali, da so me slišali in videli, toda bali so se izdajstva, zato se niso oglasili.

Tako smo izvedli našo akcijo. Tov. Orlov, Milan in Igor ter tovariš za katerega ime ne vem so prišli v taborišče šele čez pet dni, Janez takoj prvi dan, jaz pa po tridnevnem tavanju po gozdu. Vsi smo pa odnesli celo kožo in se veselili zopet našli.

Tomiks

kako se uči. Intelektualnemu razvoju učencev najbolj ustreza pouk, ki zahteva resne intelektualne napore, to je vsestransko intelektualno aktivnost.

V tesni zvezi s tem je tudi potreba po izpopolnjevanju metod učenja. Potrebno je zagotoviti, da se potrebni čas za šolanje racionalno izkoristi. To pa še ni dovolj, da bi se lahko šola v popolnosti prilagodila vse hitrejšemu razvoju znanosti. Obseg znanja, ki se mora pridobivati v šoli se ne more neomejeno razširjati. Zaradi tega je treba iskati rešitev tudi v tem, da se forsirajo takšne metode, ki učence maksimalno aktivirajo in jih s tem usposabljaajo za samoizobraževanje to je za permanentno učenje tudi po zapustitvi šole.

V sodobnem poučevanju mora predavateljski način odstopiti mesto metodam, ki

angažirajo in razvijajo vse učenceve sposobnosti, ker je ugotovljeno, da »prava« znanja imajo lahko samo tisti učenci, ki jih ne dobijo v finalnem vidu, marveč, da tudi sami sodelujejo v njihovem usvajanju. Spoznavni proces v pouku ni več dajanje in sprejemanje znanja (kot finalnih proizvodov tuje intelektualne aktivnosti), marveč dejavnost pridobivanja znanja z lastnimi napori. Učitelj je tako organizator vsestranskega umskega dela učencev. Učenci so lahko na ta način intelektualno osamosvajajo in osposabljaajo za samoizobraževanje, ki postaja vse bolj pomembna oblika učenja. Naloga šole je torej tudi v tem, da mlade ljudi zainteresira in usposobi za trajno učenje.

Srečko Krč

Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha Kl

38

»Morda imaš prav?« reče Ana, ko je pomislila, da bi ji bilo neprijetno kupovati v trgovini, kjer je Anda, in z Andinim denarjem poravnati račun. Kar tako, da bi ničesar ne kupila, pa je prav tako nerodno, da bi hodila v trgovino. Ando bo lahko obiskala zvečer.

»Tako stori!« je Tinetu prav. Mogoče bo sam tako pri moči, da bo lahko popoldan šel ven in stopil k Vregu ali pa kar k Andi in jo pripravil na mamin obisk in zahvalo. »Samo vrni se kmalu, jaz pa bom tačas postlal in pospravil!«

»Ni treba! Bom že jaz, potem...«

»To bom že zmogel, če drugega ne,« se Tine takoj loti pospravljanja, ne da bi gledal za mamo, ki je že stopila ven in ohaja po bregu navzdol k cesti nad reko, ki odseva v marčevem soncu polna zlate luči.

»Se nekaj dni, pa se bo vzelo tudi do kolibe, misli Ana na sonce.

Tine pa pospravljaja, a ga obliva pot, kakor da bi kopal ali sekal drva.

»Preklete sem še zanič,« stiska ustenice, jezen na nemoč, ki se je ne more znebiti. Vseeno vztraja do konca, dokler ni koliba pospravljena in pometena, in pri tem pozabi na čas, ki mineva, in na mamo, ki bi se že morala vrniti, a je še ni.

Tako mine ura. In mineta dve. Sele kukavica v stari uri ga zdrami, da bi morala biti mama že doma.

»Kje neki hodi? Pa ne da bi našla kako delo,« reče naglas, kakor da bi ji tega ne privoščil, dokler ne pomisli, da bi se mama že vrnila, pa ji je morda kdo ponudil delo sam. Tega pa ni mogla odkloniti. Tudi sam bi ga ne odklonil, saj se delo samo od sebe tako redko ponuja in ga je skoro vselej treba iskati.

SIVO MESTO

Ne, mama takega dela ni mogla in ne smela odkloniti...

3.

Ana, kakor bi se rada vrnila domov, se ni mogla. Ko je z Andinim denarjem plačala dolg pri mesarju in v konzumu, ga ji je ostalo manj, kakor je računala, ker jo je konzumska blagajničarka spomnila na nekatere drobne, že dve leti stare neporavnane račune in k njim prištela še obresti, tako da je naneslo natančno dvaintrideset dinarjev in petindemdeset par. Zardela je, ko je to slišala. Zardela zaradi visokega računa in zaradi drobnih dolgov, ki so se v ta račun nabrali in na katere je že pozabila, oziroma mislila, da so manjši. Ko je odhajala iz konzuma, ji je od sto Andinih dinarjev ostalo samo še devetnajst dinarjev in petindvajset par.

To pa je za tako brezskrbje, da bi šla domov in si ga privoščila, kakor voda na ogenj. Tinetova želja, pa tudi njena tiha, da bi zaradi Andinega daru danes lahko počivala, je v trenutku ugasnila.

»Ne morem,« si že ves čas ponavlja, kakor si je bila že rekla, preden je začela svoje beganje za delom od vrat do vrat. Povprašala je v mojstrski hiši, pa so se ji žene mojstrov smejale in jo odslavliale, češ da niso še tako velike gospe, da bi jih bilo sram ribati in prati. Sicer pa je že sama vedela, da najbrž pri mojstrskih ne bo ne dela ne zaslužka. Vprašat je šla samo zaradi mirne vesti, da bi se potem ne grizla, da ni poskusila povsod. »Ne gre drugače. Delo se ne ponuja samo od sebe. Vsaj plačano delo ne. Brez dela ni zaslužka. In brez zaslužka ni kruha ne drugih za življenje potrebnih stvari. To je preprosta, vsakomur znana resnica.«

In s to resnico v srcu se Ana bliža razcestju pred upravnim poslopjem industrijske družbe in strmi v trikot uradniških hiš, kakor da bi jim bilo na pročeljih napisano, kje jo potrebujejo.

Morda bi vprašala pri gospe Bretterl, strmi Ana na hišo, desno od glavne ceste. Hiša je lepo obmetana s sivim ometom, na katerem so začrtana okna s širokimi belimi pasovi. Zunanji okenski okviri so pobarvani z zeleno oljno barvo in ne z umazano rjavo kakor okna delavskih barak v prečni ulici, ki se začneja s štirimi pritličnimi barakami na severni strani vrta za to uradniško hišo in poija z gričasto vzpetino, kjer so se še pred dobrim mesecem sankali na lesenih sankah in smučali na sodaricah ali »dožcah«, kakor jim pravijo, delavski otroci iz ulice, ki nosi že drugo leto naslov Delavska ulica, domačini pa ji še vedno pravijo Nova vas, kakor so jo bili krstili, ko so pred dobrimi tremi desetletji zgradili to delavsko naselje, njeni prebivalci pa jo imenujejo po svoje s spačenko »Švedergasa«.

Toda Ana ne misli na »Švedergaso«, saj hiša, v kateri stanuje gospa Bretterl, ne spada v to, po delavcih imenovano ulico, marveč spada na trg pred tovarno, ki so mu občinski možje pred dvema letoma dali ime po enem izmed ustanoviteljev industrijske družbe zaradi »velikih zaslug«, ki jih je imel ta človek v zgodovini sivega trga, sedaj že dve leti mesta.

Kakšne so te zasluge bile, občinski očetje niso omenili, marveč so gospoda, po katerem se trg imenuje, imenovali samo velikega dobrotnika in zaslužnega človeka, ki je s svojo nekdanjo skrbjo za splošni razvoj in napredek železarskega revirja zaslužil, da se trg pred tovarno imenuje po njem. Starejši delavci, ki delajo v tovarni že več kakor četrto stoletja, se seveda spominjajo tega »zaslužnika« drugače. Nosijo ga v spominu kot svojega sovražnika, ki jim je ob prvi popolni stavki v tovarnah industrijske družbe grozil z odpustom, se posmehoval njihovim bedi in ki jim je povedal v obraz, da delavcem ni potrebno, da bi nosili prave čevlje, ker so zanje dobre že cikle, in ni jim treba, da bi bili siti mesa, ker se prav tako lahko nasitijo z vsakdanjimi koruznimi žganci.

Toda ta spomin je delavska stvar, ki se mestnih očetov ne tiče. Pred tistim, kar bi se jih v novi državi moralo tikati v zvezi z »zaslužnikom«, pa so zatisnili oči in zamašili ušesa, da bi ne slišali ljudskih ugovorov, češ da je ta »zaslužnik« za razvoj in napredek nima prav nobenih zaslug, saj je kot soustanovitelj podružnice nemške »Südmark«, »Turnvereina« in »Schulvereina« bil zagrizen sovražnik Slovencev in ki se je kot ustanovitelj nemške šole z vnmno prizadeval ne samo za pomenčevanje sivega trga, marveč tudi vse doline. Ko bi to ulico imenovali po njem v pokojnem avstrijskem cesarstvu za njegove zasluge in prizadevanje pri graditvi »nemškega mostu do Adrije«, bi se ne čudili. Toda v novi državi na tak način ovekovečiti ime sovražnika slovenstva in slovanstva, je sramota, ki ne sme biti pozabljena in ki bi jo morali umiti tako, da bi sneli rdečo, z jugoslovansko trobojnico obrobjeno tablico z njegovim imenom s hiše, v kateri stanuje gospa Bretterl.

Tudi gospa Bretterl je fosil pokopanih cesarskih časov. Je vdova že pred desetletjem umrlega tovarniškega uradnika-südmarkovca in turnvereinovca. Ana jo pozna še iz svojih otroških let, saj jo je poznal sleherni človek v revirju, kot poštno uradnico na pošti, ki je na levi strani ceste v upravnem poslopiju industrijske družbe. Bila je drobna, temnolasa ženska, ki je nosila okrog vratu trak z medaljonom. Ta trak nosi še sedaj. Ker nima otrok, ima rada mačke in psička, ki ga je vzgojila tako, da ne sovraži mačk, pa tudi razvadiła, saj ne poskusi druge hrane razen mesa, ki mu ga gospa Bretterl brez težav kupuje s svojo pokojnino, ki jo prejema od uradniškega zavarovalnega društva, in moževu, ki jo prejema od Bratovske skladnice industrijske družbe. Ana je že delala pri njej in upa, da bo gospa Bretterl tudi danes imela kako delo zanj.

Zato bo šla najprej tja.

Toda sedemdesetletna gospa ni doma. Zato povpraša pri sosednji stranki, a jo mlada gospa zviška ošine in odslovi z očitkom, če Ana ne ve, da ni ena od tistih soprog, ki bi ji mož ne mogel najeti stalne služkinje.

Tudi v uradniški hiši pod glavno mestno cesto ni nič in prav tako ne v hiši tik ob tovarni.

Najbrž tudi po drugih gosposkih hišah ne bo nič in bi bilo res najbolj pametno, da bi nehala begati od vrat do vrat in se vrnila v kolibo k Tinetu.

Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha Klinar: LUČI V SIVEM MESTU ● Miha Kl

film • film • film • film • film • film • film

Sanjave zvezde Velikega voza

Ob neuspeli (filmski) podobi Zivljenja na vrhu, ki ostane samo melodrama brez glavnih kvalitet sicer dobrega romana enega izmed jeznih mladeničev angleške literature — Johna Baina, spektaklu Kralji sonca, razpetim med poprečnim in podpoprečnim, katerega gledanje je preprosto tratenje časa in Demyjev, s sentimentom preobložen musical Dekleti iz Rocheforta je film Sanjave zvezde Velikega voza Luchina Viscontija, prava poživitev v repertoarni praznini in užitek, ki si ga lahko samo želimo.

Sprva pričakujemo že nič kolikokrat ponovljeno zgodbo o nesrečnem življenju v svetovljanskem okolju, vendar kasneje izkustveno priznamo in spoznamo, da Viscontijevo delo sploh ni banalno ali solzavo, pač pa je pretresljivo, morda celo bolešno in težko razumljiva — dasiravno nikakršna posebnost — podoba življenja v do ločenem miljeju, z določenimi moralnimi in etičnimi načeli.

Akterji drame so Sandra, Andrew (Sandrin mož), Gianni (Sandrin brat). Med Sandro in Gianniem je vzklila ljubezen, prepovedana, profanirana, ljubezen že v otroških letih, ki ni nikoli ugasnila. Tudi po njeni poroki ne. Še potem, ko Gianni naredi samomor, verjetno ne.

Visconti s filmom samo nakazuje okolje in vzroke ter nagibe za ljubezen med bratom in sestro. Obtožuje in zagovarja tudi ne. Zanima ga predvsem, zakaj je prišlo do takšne zveze, vendar tudi sam ne ve in ne daje odgovora. Priznava vpliv okolja in družine, celo samoto povezuje v dejanja, vendar ostane na prvotni poziciji, izhodiščni točki — ljubezni.

Kljub nakazovanju pa pokaže reakcije in odzive okolja, posameznikov na ljubezen med Sandro in Gianni-

jem. Sandrin mož reagira eksplozivno, prenašlo, tako da mu je kasneje dejanje žal in jih skesano obžaluje. Nasprotno pa je služkinja Fosca neprizadeta, čeprav za pre-povedano zvezo ve in jo neposredno podpira in neguje, saj je takoj ob Sandrinu vrnitvi domov izročila njej bratovo pismo. Gianni skuša biti tolovec svoj in Sandrin, pa je nemočen, da bi uspel premagati konkurenta Andrewa. Ostali pa se sicer zgražajo nad zvezo, vendar se je že navadilo in ostanejo zgolj indiferentni.

Ljubezen med Sandro in Gianniem poudarja, priznava in ne obtožuje kot neke vrste obsedenost. Zdi se mu logična, zanj je samo uzus, navaden in nenavaden, moralen ali nemoralen, opravičljiv ali neopravičljiv — toda je.

Viscontijeva pripoved teče gladko, ostaja vseskozi napeta in popustljiva, se ob ponavljajoči glasbi stopnjuje do vrhunca in se pozneje s tragičnim (morda malce preveč tradicionalnim) koncem zaključuje v celovitost, ki nas navdaja z novimi spoznanji.

-na

Tudi to je prispevek k miru

Več kakor 1000 ljudi se v nedeljo 22. t. m. v Nogaredu di Corno (Italija) kljub pozni večerni uri kar ni moglo raziti po zelo uspelem nastopu ansambla narodnih plesov in pesmi DPD Svoboda Tone Cufar.

V malem kraju, z nekaj nad 2000 prebivalci, severozahodno od Vidma, so imeli tridnevni mladinski festival z osrednjo prireditvijo jeseniških svobodašev. S svojim celovečernim programom jugoslovanskih narodnih plesov in pesmi so ponovno navdušili občinstvo v Italiji. Že, ko je napovedovalec predstavil ansambel kot amaterje, delavce jeseniške Železarne, so doživeli prvi spontan aplavz

Uspeh — pobuda za nadaljnje delo

Pred nedavnim so na Jesenicah ustanovili ženski pevski zbor pod vodstvom zborovodja Milka Skobrnetu. 28-članski pevski zbor je v okviru natečaja, ki ga že sedmo leto prireja Corale Goriziana C. A. Seghizzi, nastopil v Stari Gorici in presenetil občinstvo ter postal mnogo priznanja pri žiriji, ki mu je prvi dan tekmovanja v kategoriji umetnih pesmi prisodila tretje mesto, drugi dan pa v kategoriji narodnih pesmi 4. mesto. Gostovanje mu je omogočila občinska Zveza kulturno prosvetnih organizacij.

»Naš uspeh v Gorici ni presenetil samo žirije ter ostalih nastopajočih zborov, ampak tudi nas same,« je dejala Darinka Korošec, tajnica glasbene šole Jesenice ter članica pevskega zbora. »Po dveh mesecih vaj smo prvič nastopile in niti najmanj pričakovale, da se bomo med priznanimi slovenskimi in zamejskimi zbori z dolgoletno tradicijo tako visoko uvrstile in dobile celo nagrado. Prvi dan tekmovanja smo nastopile z obvezno skladbo še živečega goriškega patra Mariana Miollija, Simonitijsvo

Sonatino v soncu in Scarlattijevo Canzonetto v priredbi našega zborovodje. Poleg odličnega tretjega mesta smo bili deležni mnogih spodbudnih besed. Vsi so se strinjali, da smo zelo zahtevne skladbe izvajali naravnost imenitno. Na drugem večeru, večeru narodnih pesmi, smo se predstavile z Jutranjo v priredbi Simonitijske, Prleškim gostivanjem v priredbi Cirila Cvetka in tremi krajšimi pesmimi iz cikla Pesmi iz Prespe in Ohrida. Pokazalo se je, da so bila priznanja in pohvale prejšnjega večera utemeljene, saj nam je žirija prisodila četrto mesto — takoj za češkim zborom iz Brna, zborom Moše Pijada ter zborom France Prešeren

iz Kranja. Nagrado 120.000 lir bomo porabili za nakup enotnih oblek.

Zbor, ki je šele na začetku kariere, ki niti ni dokončno formiran in ki še nima svojega imena, je v hudi konkurenci 13 pevskih zborov iz Italije, Češkoslovaške in Jugoslavije pokazal, da ima izredno talentirane pevke, ki pojejo z voljo in ljubeznijo in pod vodstvom odličnega zborovodja lahko doseže zavidljivo mesto med našimi najboljšimi pevskimi zbori.

Za izreden uspeh ženske-mu pevskemu zboru in zborovodju Skobrnetu iskreno čestitamo in upamo, da se nam bo kmalu predstavil tudi na Jesenicah.

D. Sedej

Štiri poklicne ustanove, štiri kulturna žarišča?!

Jeseničani se prav gotovo lahko pohvalimo z bogato kulturno tradicijo, ki ima svoje korenine še v predvojnih časih, ko se je jeseniški kovinar v okviru napredne kulturne dejavnosti boril za boljše življenje. Dobro nam je znana predvojna gledališka in glasbena dejavnost ter ostala bogata kulturna razgibanost.

Danes moramo ugotavljati, da je mnogo tega zbledelo, kar pa je ostalo, je ostalo po zaslugi neutrudljivih amaterjev in volonterjev.

Imamo štiri poklicne kulturne ustanove na Jesenicah, ki bi morale biti osnova in temelj vsej ostali amaterski dejavnosti, ji dajati poleta in zgleda za doseganje večjih in boljših uspehov. Ponovno moram poudariti, da žal temu ni tako. Le-te se bolj zapirajo vase ter lastne interese postavljajo pred družbene.

Ce najprej pogledam občinsko knjižnico Jesenice, moram ugotoviti, da je to le jeseniška knjižnica in še zdaleč ne matična. Kajti vaške knjižnice so več ali manj prepuščene same sebi in lahko rečem, da več energije trošijo za urejanje neureje-

nih medsebojnih odnosov kot pa za ostalo.

Tudi glasbena šola bi lahko pomenila več v glasbenem življenju Jesenic kot pomeni. Smešno je pomisliti na to, da morajo vsi drugi vsiljevati glasbeni šoli različne glasbene formacije, namesto da jih le-ta sestavlja ali sprejema z odprtimi rokami. Če že imamo peke za to, da nam pečejo kruh, pa dimnikarje za to, da čistijo dimnike, potem imejmo glasbene šole za to, da skrbijo in vodijo glasbeno dejavnost.

V gledališču je stvar nekoliko drugačna. Igralski amaterski kolektiv zasluži vse priznanje, profesionalno osebo pa vse graje. Če upoštevamo, da požrtvovalni igralci žrtvujejo večer za večerom, dan za dnem, da gledališče dosega take uspehe, potem si kolektiv ne more privoščiti dvomesečnega dopusta, sedemurnega delavnika s prostimi sobotami in prihajanjem na delo, kadar se komu ljubi.

Čas bi bil, da se s temi stvarmi nekdo pozabava in jih postavi tako kot bi morale biti.

Osir

Okvirni repertoar jeseniškega gledališča

Repertoar gledališča, izbor dramskih besedil, ki naj bi prišla v poštev za uprizoritve v eni gledališki sezoni, predložijo umetniškemu svetu režiserji gledališča in posamezni člani umetniškega sveta. Iz dokaj širokega izbora tako predlaganih dramskih besedil umetniški svet dokončno oblikuje okvirni repertoar gledališča. Pri tem upošteva finančno zmogljivost gledališča, stvaritveno zmogljivost celotnega igralskega zbora in posameznih igralcev ter seveda tudi okus in potrebe publike. Seveda pri tem prihaja do cele vrste kompromisov, saj npr. določeno delo ustreza sposobnostim igralcev in okusu pub-

like, toda zaradi prezahtevne scenske, kostumske ali druge opreme, to se pravi — zaradi predrage uprizoritve — ne pride v poštev. Drugo delo pa ne predstavlja prav nobene materialne uprizoritvene zahteve, tudi publiki bi bilo po godu, toda v igralškem zboru ni igralca ali igralke, ki bi ustrezal ali ustrezala zahtevam vloge, na kateri sloni ta igra. In končno še tretji primer: delo je po tehnični in igralski plati brez težav izvedljivo, je širšemu okusu publike ne ustreza, na kratko — obisk gledalcev je vprašljiv. Jasno je, da niti v domači niti v svetovni dramski zakladnici ni del, ki bi bila že kar v naprej napisana

zato, da bi jih lahko vsako gledališče zmeraj in povsod uprizorilo. Sestava izbora dramskih del za repertoar gledališča je zato zahtevna in odgovorna naloga, za katero ni recepta.

In ko gledališki svet z dopolnitvami in spremembami sprejme in potrdi okvirni repertoar za določeno sezono, opravi s tem sicer važno, toda samo uvodno delo, kajti še tako dobro ali celo sijajno sestavljen repertoar je odvisen od kvalitete uprizoritve, režiserjeve stvariteljske sposobnosti, umetniške izpovednosti igralcev, duhovitosti scenske realizacije in ne nazadnje tudi od naklonjenosti ali nenaklonjenosti publike.

Ce torej upoštevamo, da tako stvariteljski gledališki ansambel kot tudi gledališke obiskovalce, torej to, kar sestavlja gledališče, predstavljajo živi ljudje, dovzetni za vse spremembe in vplive, ki jih na stotine in tisoče načinov prinaša čas, potem ugotovimo, da je vsak gledališki repertoar precej podoben tvegangu na loteriji, zlasti še, ker celovitost in z njo uspešnost repertoarne podobe do kraja razkrije šele vsa sezona. Tako nam ne preostane drugega, kot da zaupamo dobri volji in še boljšim namenom sestavljalcev repertoarja, da zaupamo v uspešnost uprizoritvene realizacije in da se poslužimo pravice, ki

si jo pridržuje tudi gledališče, da sprejeti repertoar po potrebi spremeni in dopolni, to se pravi, da s svojimi predlogi, dragi ljubitelji gledališča in občani dopolnite podobo gledališkega repertoarja našega amaterskega gledališča Tone Cufar za sezono 1968/69 tudi vi. Vsako zanimivo in sprejemljivo dramsko delo bo prav gotovo upoštevano!

V okvirnem repertoarju za letošnjo gledališko sezono je 11 dramskih besedil. V prvi skupini je 9 besedil, od katerih bo 5–6 uprizorjenih, v drugem delu pa je mladinsko delo in opereta. Mladinsko delo, ki ga gledališče praviloma uprizori za novoletno jelo, je tokrat dramatizacija povesti švicarske pisateljice Johanne Spyri HEIDI. To znano povest, ki jo že pol stoletja po vsem svetu bere

Vprašanja in odgovori

V minulih štirinajstih dneh se je politični aktiv naše občine in Železarne dvakrat sestel. Obakrat so razpravljali o najnovejšem položaju v svetu ki je nastal po okupaciji Češkoslovaške. Prvemu takemu razgovoru je prisostvoval tudi član predsedstva CK ZKJ in član sveta federacije tov. Miha Marinko. Na drugem takšnem sestanku so prisotni želeli na pismena ali ustna vprašanja odgovore, ki so se nanašali na dogodke na Češkoslovaškem, pa tudi na položaj v svetu, ki je nastal po teh dogodkih. Precej vprašanj se je tudi nanašalo na položaj neuvrščene s posebnim poudarkom na našo državo, zanimiva pa so tudi tista vprašanja, ki so bila namenjena prizadevanju za doseg trajnega miru v svetu. Večina vprašanj se je nanašala tudi na resolucijo X. plenuma CK ZKJ ter na stališča naše države do dogodkov na Češkoslovaškem. V skoraj dvehurnem razgovoru so prisotni dobili tudi odgovore na postavljena vprašanja.

V zadnjem času smo imeli v Železnici tudi tri aktivne komunistov na katerih so tudi obravnavali najnovejšo politično situacijo, ki je zaradi akcije petih članic varšavskega sporazuma na Češkoslovaškem zaskrbljujoča.

-or

Pevci - martinariji o svojem delu

Martinarski pevski zbor, ki se bo prihodnje imenoval pevski zbor jeklarjev železarne Jesenice, je na zadnjem sestanku razpravljalo o doseženih uspehih v dosedanjem obdobju. Navzoči so bili soglasni v tem, da ima velike zasluge za delovanje in napredek zbora tudi obratovodja martinarne inž. Stan-ko Cop. Predlog o izvolitvi obratovodja martinarne za častnega predsednika zbora, so sprejeli z velikim navdu-

šenjem in v prepričanju, da bo inž. Cop tudi po preimenovanju in predvidenem povečanju zbora še vedno opora zboru in bo kakor doslej tudi v prihodnje pomagal reševati nastajajoče probleme. Prav bi bilo, da bi imeli tak odnos do pevskega zbora naše Železarne tudi ostali obratovodje in vodilni uslužbenci. Razumevanje teh bi predstavljalo pevcem in s tem zboru veliko moralno pomoč do nadaljnjega dela.

Opereta PRI BELEM KONJČKU je v minuli sezoni privabila v gledališko dvorano ne samo stalne, temveč tudi vrsto novih gledaliških obiskovalcev, zato je tudi v novi sezoni na programu opereta. Zaenkrat še ni trdno določeno, kakšen bo naslov operete, toda v ožji izbor prihajajo tri dela: Leharjeva VESELA VDOVA, Kalmanova HAVAJSKA ROŽA in Tjardovičeva SPLITSKI AKVAREL. Čeprav delo še ni izbrano, pa se ljubitelji operete lahko vesele, da bo v novi sezoni opereta prav gotovo uprizorjena.

Ostalih devet dramskih besedil je vzeti iz domače in svetovne, klasične in sodobne dramske književnosti. V primerjavi z repertoarji minulih sezon bi lahko ugotovili, da je v repertoarju za novo sezono manj domačih, to je

samo troje del in še od tega eno iz jugoslovanske, konkretno hrvaške dramatičke, eno pa še ni dokončno določeno.

Odbor za gledališko dejavnost pri republiški Zvezi kulturno prosvetnih organizacij Slovenije je v začetku leta razpisal nagradni natečaj za izvirno slovensko dramsko besedilo. Prvenstveno pravico do uprizoritve za nagrade na dela ima sicer Mestno gledališče ljubljansko, ki je pripevalo tudi večji del sredstev za nagrade natečaja, toda po zagotovitvi tov. M. Mikeln, direktorja MG ljubljanskega in predsednika republiškega gledališkega odbora, ima jeseniško gledališče prav tako pravice, preprosto zato, ker je prvo in edino gledališče, ki je pokazalo interes za izid natečaja! Rezul-

tati natečaja bodo znani do konca novembra in če bo le eno delo primerno tudi za nas, potem bomo v novi sezoni lahko videli na jeseniškem odru tudi domačo dramsko noviteto, kar je za gledališče zmeraj praznik.

Drugo slovensko delo je že v lanskoli sezoni predvidena drama Alojza Remca MAGDA. Drama je bila napisana že pred vojno, zaradi svoje socialne vsebine, zgodbe o kmečkem dekletu, ki zaide v pokvarjenost mestnega sveta in zavržena v njem tragično konča, pa je vredna uprizoritve tudi danes.

Za stoletje nazaj in v nero-dovitni svet Dalmacije pa bomo segli z dramo EKVINOKCIJ hrvaškega pisatelja Iva Vojnovića, ki je živel in pisal v sredini prejšnjega stoletja. Ekvinokcij je enakonoč-

Menim, da gre v primeru »Centra« na Plavžu za način, ki ne bi smel dobiti domovinske pravice. Če se stvari delajo zaradi ljudi in za ljudi, potem bi bilo prav, če bi se ob takih gradnjah predhodno porazgovorili z občani, ki bodo koristili ene ali druge družbene dobrine ali bodo tako ali drugače prizadeti z določenimi posegi v njihovo okolje.

Vibr

Debatni večer ob otvoritvi razstave

V navzočnosti avtorja, slikarja Janeza POTOČNIKA, so v soboto, 21. t. m. odprli v mali dvorani Delavskega doma slikarsko razstavo slik, ki zajema skoraj dve desetletji avtorjevega ustvarjanja.

O slikarju je najprej spregovoril umetnostni zgodovinar Andrej Pavlovec, za tem pa je 76-letni slikar sam spregovoril o sebi, o svojih delih in pogledih na slikarstvo.

Kljub slabi udeležbi pri otvoritvi, je otvoritev izpadla zelo posrečeno, saj je vse skupaj izzvenelo kot debatni večer ob slikarjevih delih.

Razstava bo odprta še do vključno 2. oktobra, vsak dan od 9. do 12. in od 14. do 19. ure.

Misli

Stvari, ki jih vemo najbolj zadržno, so tiste, katerih se nismo naučili.

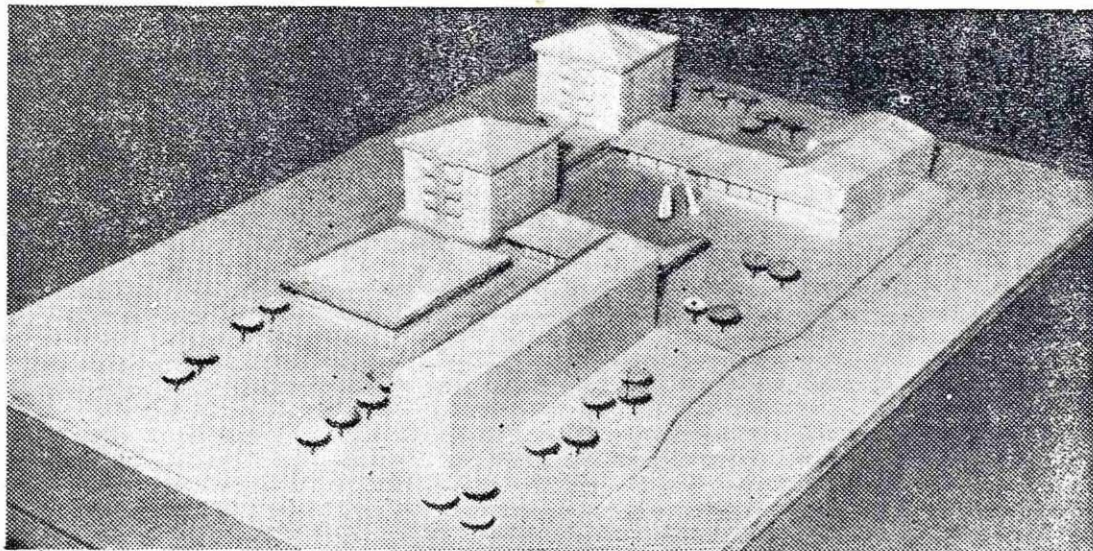
Misel obračamo kakor obleko, da jo lahko večkrat uporabimo.

Vauvenargues

Anekdota

Ze priletnemu pisatelju Gottfriedu Kellerju so hoteli zdravniki prepovedati uživanje alkohola in so mu rekli: »Morda bi bilo dobro, če bi se v uživanju tekočin malce omejili.«

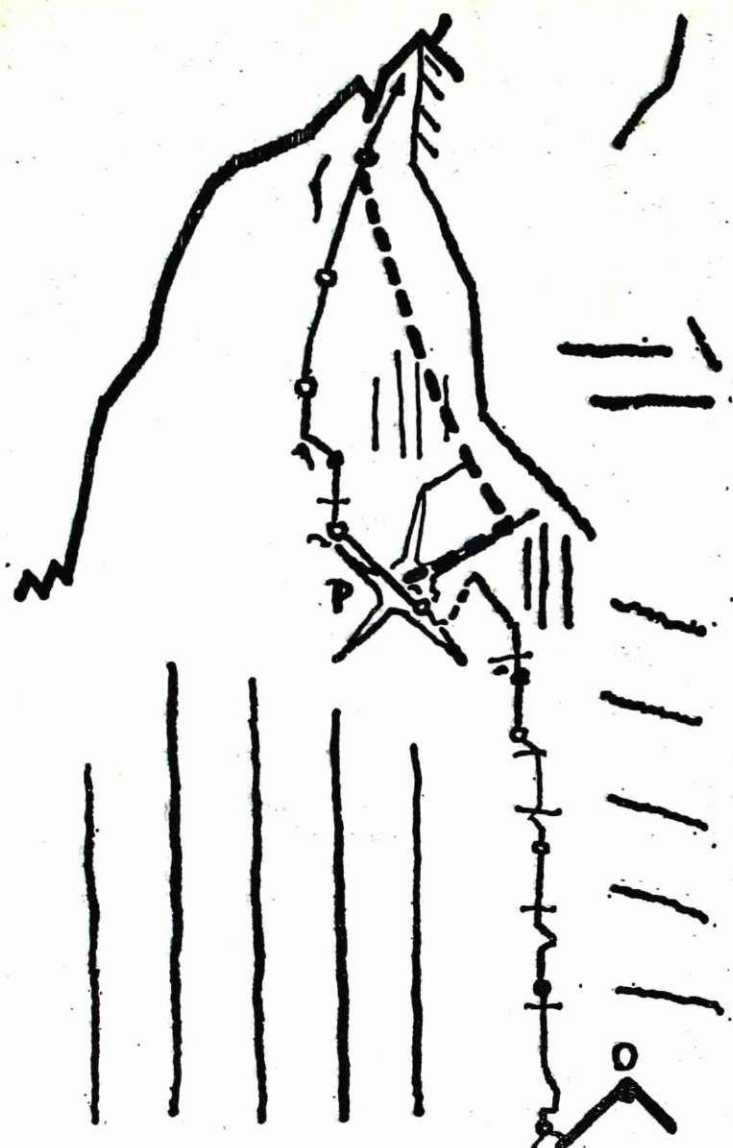
»Dobro,« je bil takoj voljan Keller, »kar začnimo, in sicer z juho.«



Maketa bodočega centra na Plavžu, je z ostalo dokumentacijo razstavljena v avli SOb Jesenice

je, čas pomladanske burje, čas, ko so mladi ljudje iz skalovite Dalmacije, ki je dajala premalo kruha, morali za njim v Ameriko. V tem okolju se splete pretresljiva zgodba matere -ki ubije nekdanjega bogatega zapelj, a in očeta njenega edinega sina, da sinu zagotovi srečo in pot v svet. EKVINOKCIJ je služil za libreto istoimenski čudoviti operi slovenskega skladatelja Danile Svare, po njem je bil tudi posnet istoimenski film s sijajno Marijo Crnobori v glavni vlogi. EKVINOKCIJ združuje vse elemente ljudske igre v najzlahtnejšem pomenu te besede in čeprav za gledališče predstavlja precej zahtevno nalogo, je to delo, ki bo prav gotovo vseh najširšemu krogu ljubiteljev gledališča.

(Nadaljevanje prihodnjice)



Skica Cizljeve smeri v severozah. razu Špika (O — Orlova glava, P — pajek, —o— smer prvih plezalcev z varovališči, — — — — — varianta Oman - Robič

Alpinistična obvestila iz Martuljka

V 36. številki Železjarja z dne 6. 9. 1968 je bil objavljen članek Dva nova plezalna vzpona v Malem Oltarju, katerega dopolnjujemo:

Po severnem stebru Malega Oltarja sta dne 30. 6. 1967 preplezala novo smer Gross Peter in Manfreda Marjan. Nato sta sestopila po severnem žlebu Malega Oltarja, kar je smatrati kot prvenstveni sestop. Isti žleb so v vzponu preplezali Anton in Matija Oman ter Marušič dne 1. 9. 1968, katerim pripada prvi vzpon. Vzpon in sestop v isti plezalni smeri pa se lahko bistveno razlikujeta tako po tehniki plezanja kot težavnostni stopnji.

PONOVITEV CIZLJEVE SMERI V SEVEROZAH. RAZU ŠPIKA

Po mnogih neuspešnih poizkusih pred drugo svetovno vojno in po njej, je v dneh 29. in 30. julija 1964 uspelo prvenstveno preplezati smer po severovzhodnem razu Špika češkima alpinistoma Rada Zoromirju in Kaplan Jozefu. Smer, ki sta jo preplezala z enim bivačkom, sta ocenila s VI. in VI. + težavnostno stopnjo. Smer nosi ime po padlem partizanu — alpinistu Cizlju, ki je pred vojno tudi poizkušal vzpon v tem razu.

Prva ponovitev smeri pripada Ljubljancema Petru Ščetininu in Antetu Mahkoti.

V petek, 20. septembra 1968 pa sta smer ponovila člana

AO Martuljek Jože Oman in Milan Robič. Čas plezanja od vstopa ob Špikovem grabnu do vrha — 9 ur. Ocenila sta jo v srednjih 250 m s VI. težavnostno stopnjo (mesta s VI. + nista ocenila). Svedrovci niso potrebni. Plezala sta na enojni 60-metrski vrvi samo z dvema stopnima lestvicama. Iz »pajka« sta napravila novo varianta smeri v desno, kjer sta poizkušala tudi Ceha, vendar sta se nato

obrnili v levi lažji krak »pajka«. Varianta poteka po gladki, izpostavljeni, viseči polički skupaj okrog 25 m od varovališča, nato pa se po nekaj vravnih dolžinah višje združi z originalno Cizljevo smerjo. Prečenje po polički smatrata kot najtežje mesto v smeri — v njej sta pustila pet klinov. V smeri je več karabinarjev in vravnih zank od plezalnih vzponov in poizkusov prejšnjih navez.

Janez Krušič

Ali lahko izvedemo ljudski troboj v atletiki?

Atletika zveza Slovenije je tudi letos razpisala tekmovanje v ljudskem troboju z namenom, da približa atletiko vsem, ki se želijo udeležiti v tej zvrsti športa.

Takšno tekmovanje je bilo že lani in je zelo dobro uspelo tako v pogledu udeležbe kot po izvedbi. Zlasti uspešno so to organizirali v nekaterih industrijskih centrih v Sloveniji. Na Jesenicah pa ta akcija ni uspela. Kaže, da nosi del krivde za to tudi naša občinska Zveza za telesno kulturo, ki za to tekmovanje ni pokazala pričakovane zanimanja in aktivnosti.

Morda bo letos tudi na Jesenicah tekmovanje v ljudskem troboju le uspelo. Atletski klub Jesenice je ustrezen razpis posredoval komisiji za šport in rekreacijo pri izvršnem odboru sindikata Železarne. Komisija je omenjeni razpis in njegove pozicije že obravnavala. Kaže, da bo to tekmovanje izvedeno v prvi polovici oktobra in se ga bodo lahko udeležili vsi člani našega kolektiva, ki bodo želeli preizkusiti svoje atletske sposobnosti.

V ljudskem troboju lahko tekmujejo samo neaktivni atleti, oziroma vsi, ki letos niso nastopili na atletskih tekmovanjih za atletski klub.

Ljudski troboj obsega naslednje discipline:

MOSKI: tek na 100 m, skok v višino, met krogla (7,25 kg);

ZENSKE: tek na 60 m, skok v višino, met krogla (4 kg);

Doseženi rezultati v vsaki disciplini se bodo točkovali po posebnih tablicah, uvrstitev tekmovalca oz. tekmovalke pa se bo ugotovila s seštevkom točk vseh treh disciplin.

Atletika zveza Slovenije bo do 15. novembra letos objavila v svojem glasilu Naša atletika vrstni red vseh tekmovalcev in tekmovalk omenjenega troboja.

Prvih šest tekmovalcev oz. tekmovalk, ki bodo tekmovali v vseh treh disciplinah, bo prejelo posebne spominske diplome AZJ, najboljši posameznik oz. posameznica pa bo prejel tudi prehodni pokal AZS.

Prvim šestim tekmovalcem oz. tekmovalkam našega kolektiva pa bodo podeljene spominske diplome od izvršnega odbora sindikata Železarne.

Glede na široko športno aktivnost našega kolektiva lahko upravičeno pričakujemo številne prijave za tekmovanje v ljudskem troboju. Morda je prav, če povemo, da se za to tekmovanje na Jesenicah zanima RTV Ljubljana, razumljivo če bo primerna udeležba tekmovalcev oz. tekmovalk.

Akrobatski letalski modeli v Lescah

Kdor je te dni potoval skozi Lesce, je na letališču opazil nenavaden živžav, ob cestah pa veliko gledalcev, ki so zrl v nebo. Zračne čarovnije miniaturnih letal, ki jih

Kegljači na turnirju v Leobnu

Kegljaški klub na asfaltu Jesenice je 14. t. m. gostoval v Leobnu v Avstriji, kamor ga je povabil tamkajšnji KK Tobak-regie, ki je praznoval 15-letnico svojega obstoja. Na velikem kegljaškem turnirju je sodelovalo poleg naših še 12 najmočnejših ekip iz Avstrije. Tekmovali so v disciplini 6 x 100 lučajev.

Kljub temu, da zaradi različnih zadržkov in težav naš klub ni nastopil v najmočnejšem sestavu, je v zelo hudi konkurenci osvojil odlično tretje mesto in prejel lep pokal. Moštvo je nastopilo v sestavu: Jože Šlibar, Miha in Joža Hafner, Evgen Taler, Stane Zeleznikar in Franci Košir.

Kegljaški klub na asfaltu z Jesenic zelo uspešno sodeluje s številnimi sorodnimi klubji iz Avstrije in ima številne prijateljske stike, ki se razvijajo v resnično zdravem športnem in prijateljskem duhu.

upravlja človek z zemlje, so res še vedno nenavaden pojav in kažejo na visoko stopnjo tehnike. Letalski modeli startajo, krožijo, se spuščajo in dvigajo na povelje po radijskih valovih. Res obudovanja vredna stvar.

Pretekli petek in soboto je bilo v Lescah republiško prvenstvo v kategoriji motornih in jadralnih radijsko vodenih enokomandnih modelov. Ker so ti modeli zelo dragi, tudi tekmovalcev ni bilo veliko. V skupini jadralnih modelov je zmagal Franci Merkun, član aero kluba Kranj, v kategoriji motornih modelov pa Bruno Stular, tudi iz Kranja.

V nedeljo in ponedeljek pa je bilo v Lescah prvo mednarodno tekmovanje akrobatskih radijsko vodenih letalskih modelov. Tekmovanja so se udeležili tekmovalci iz Italije, Švice, Avstrije, Zahodne Nemčije in Jugoslavije. Brez vsakega pričakovanja se je tekmovanja udeležilo 28 svetovno znanih tekmovalcev. Ker je tekmovanje povsem uspelo, bo ALC Lesce kandidiral za organizatorja evropskega prvenstva v tej kategoriji letalskih modelov, ki bo 1970. leta.

Tekmovanje je pokazalo, da Jugoslovani vidno zaostajamo v tehniki za drugimi državami. Najboljši Jugoslovani Julij Merony iz Zagreba

se je uvrstil šele na 17. mesto s 5598 točkami.

Rezultati: 1. Walter Schmitz Zahodna Nemčija, 10.098 točk; 2. Fredi Schenk, Švica, 10.054 točk; 3. Helmut Galinsky, Zah. Nemčija, 10.028 točk.

Prvi trije so prejeli v last pokale in lepa spominska darila. Tako domači kot tuji tekmovalci so bili z organizacijo tekmovanja zelo zadovoljni.

Vidic

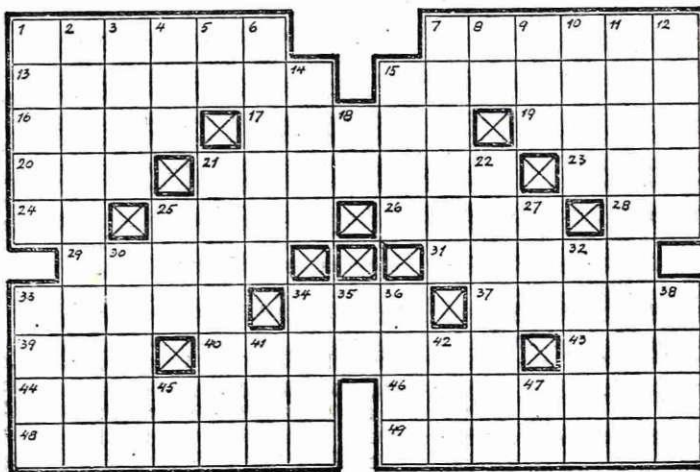
KRIŽANKA

Vod.: 1. vzročna zveza, 7. specialiteta iz ribjih iker, 13. grški dramatik, 15. božjepotnica, 16. tuje moško ime, 17. tat, 19. skandinavsko moško ime, 20. ženski pevski glas, 21. slovenski pisatelj,

23. romanska nikalnica, 24. soglasnika, 25. reka v Bosni, 26. znamka ustne vode, 28. oblika pomožnega glagola, 29. prizorišče bikoborbe, 31. pozitivna elektroda, 33. angleški pisatelj, 34. barva igralnih kart, 37. seštevek,

39. geometrijski pojem, 40. skupno ime za stara plemena na južnem Kavkazu, 43. čas brez vojne, 44. naprava za sesanje tekočin, 46. spaka, 48. dalja, 49. mesto v Avstriji.

Navp.: 1. država pod Himalajo, 2. določitev vrednosti, 3. grob, trdosrčen, 4. znamka kreme za nego rok, 5. nada, 6. alarmna naprava, 7. hodnik, 8. samoglasnik in soglasnik, 9. pojav v vodi, 10. Perzija, 11. težja vrsta telovadbe, 12. mestece v Sibiriji, 14. žensko ime, 15. zgoraj, 18. kratka v pismih, 21. glasbeno delo, 22. zavod s popolno oskrbo, 25. del teniške igre, 27. severni jelen, 30. reka v Siera Leone, 32. Jurčičeva povest, 33. stopinja v snegu, 34. naš najmanjši denar, 35. iridij, 36. oglarska naprava, 38. Irski otok, 41. nedeljski šport, 42. kraj pri Domžalah, 45. zaporedna soglasnika, 47. osebni zaimek.



Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

28. in 29. septembra amer. barv. film **PRERIJA CASTI**, v režiji Andrewa V. Mc Larena, v glavni vlogi James Stewart, ob 17. in 19. uri.

30. septembra amer. barv. film **OKLAHOMA**, v režiji Freda Zinnemanna, v glavni vlogi G. Mac Roe, ob 17. in 19. uri.

1. in 2. oktobra amer. barv. film **DIVJI SAM**, ob 17. in 19. uri.

3. oktobra amer. barvni CS film **KLIC TROBENTE**, ob 17. in 19. uri.

4. oktobra amer. barv. film **ZAVEZANIH OČI**, v režiji Filipa Dana, v glavni vlogi Rock Hudson, ob 17. in 19. uri.

5. oktobra it. šp. barvni CS film **SEDEM PISTOL ZA BRATE MAC GREGOR**, v režiji Franka Garfielda, v glavni vlogi Robert Wood, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

28. in 29. septembra amer. barvni film **DIVJI SAM**, ob 18. in 20. uri.

30. septembra in 1. oktobra amer. barvni film **PRERIJA CASTI**, ob 18. in 20. uri.

2. oktobra amer. barvni CS

film **KLIC TROBENTE**, ob 18. in 20. uri.

3. in 4. oktobra francoski film **FANTOMAS PROTI SCOTLAND YARDU**, ob 18. in 20. uri.

5. oktobra franc. barvni CS film **FURIJA V BAHII**, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE

28. septembra franc. barvni CS film **OSS. 177 V TOKYO**.

29. septembra franc. barvni CS film **DEKLICE IZ ROŠFORA**.

3. oktobra amer. barvni film **PRERIJA CASTI**.

5. oktobra franc. film **FANTOMAS PROTI SCOTLAND YARDU**.

Kino ŽIROVNICA

29. septembra amer. barv. CS film **KRALJI SONCA**.

6. oktobra amer. barv. film **PRERIJA CASTI**.

Kino KRANJSKA GORA

28. septembra amer. barv. CS film **KRALJI SONCA**.

29. septembra franc. film **FANTOMAS PROTI SCOTLAND YARDU**.

3. oktobra amer. barvni film **DIVJI SAM**.

5. oktobra amer. barv. film **PRERIJA CASTI**.

Mrliške vežice da ali ne?

Ze dalj časa je bil namen na Blejski Dobravi ob samem pokopališču zgraditi mrliške vežice, kjer naj bi ležali pokojniki pred pokopom. O tem smo v našem glasilu že pisali.

Predviden objekt v obliki polkroga naj bi na obodu imel obešene štiri mrliške vežice, v spodnjem delu pa pomožne prostore: secirnico, prostor za orodje in sanitarije. Težnja arhitekta je bila koncentracija v eno gradbeno maso, ki zagotavlja kar najmanjši poseg v občutljivo okolje. Vizuelno je objekt predviden tako, da bi imel iz smeri Jesenic močan akcent, med tem ko vsi ostali pogledi ne bi bili markantni. Celotni objekt, zgrajen iz armiranega betona, naj bi stal izven pokopališča na platoju pri vходу na pokopališče. Stopnice, ki naj bi vodile na osrednji prostor, naj bi dajale čim bolj svečano vzdušje, mrliške vežice naj bi bile čim bolj funkcionalne z direktno osvetlitvijo in predprostorom, ki naj bi s svojo temačnostjo prisilil obiskovalca k razmišljanju in pieteti. Seveda je bila tudi zahteva arhitekta, da se okolica čim bolj ozeleni in hortikulturno uredi. Celotna dela naj bi po predračunu veljala 362.000 N din.

Projekt z opisom objekta je bil od 17. julija do konca avgusta razstavljen v hodniku skupščine občine Jesenice, tako da so si ga občani lahko ogledali in v knjigo mnenj vpisali svoje pripombe.

Glede na vse sprejete pripombe je oddelek za gospodarstvo, gradbene in komunalne zadeve pri skupščini občine Jesenice prejšnji četrtek sklical sestanek, na katerem so govorili o idejnem projektu mrliških vežic. Na sestanku so povabili tudi občane, predvsem vse tiste, ki so vpisali svoje pripombe v knjigo mnenj v času razgrnitve predloga.

Navzoči so večinoma ponovili že znane pripombe glede na objekt in lokacijo. Ugotovljeno je bilo, da je po sedanjih lokacijah gradnja mrliških vežic predvidena na prostoru, kamor naj bi se v bodoče širilo pokopališče, zato so predlagali, naj bi posebna skupina strokovnjakov skupno z urbanisti našla primeren prostor, prav tako pa naj bi ponovno objavili razpis za nov projekt mrliških vežic, tako da bi lahko strokovnjaki in občani izbirali med več predlogi. Seveda bi se v tem primeru vse skupaj toliko zavleklo, da bi z gradnjo lahko začeli šele spomladi prihodnjega leta.

Če bodo vse te pripombe in predloge občanov upoštevali, je seveda odvisno od končnega sklepa sveta za urbanizem oziroma odbornikov skupščine občine Jesenice.

T. L.

PREKLIC

Podpisani Jože Zgaga preklicujem vse neresne besede zoper Zuhrija Begovića.

Jože Zgaga
Javornik I

ZAHVALA

Vsem sodelavcem mojega pokojnega moža Stankota Sivec iz valjarne Bela se za zbrano denarno pomoč iskreno zahvaljujem.

Marija Sivec

ZAHVALA

Zahvaljujem se sindikalnemu odboru plavž in ostalim sodelavcem, ki so prispevali denarno pomoč ob tragični smrti mojega moža Dragota Despotovića, ki mi je bila zelo dobrodošla.

Zalujoča žena z otroki

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem dr. Branku Dražiću, dr. Vilmanu in dr. Ažmanu ter vsemu medicinskemu in strežnemu osebju kirurškega oddelka nove bolnišnice za uspešno in hitro ozdravljenje.

Slavko Glavaš
plavž

ZAHVALA

Podpisani Stanko Krmelj se iskreno zahvaljujem sindikalnemu odboru plinska in vodna energija za denarno pomoč, ki mi je bila med boleznijo zelo dobrodošla.

Stanko Krmelj
plinska in vodna energija

ZAHVALA

Ob težki izgubi naše drage mame in stare mame

JULIJANE BEGUŠ

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so se od nje poslovili, jo spemili na njeni zadnji poti ter z nami sočustvovali. Iskrena hvala vsem dobrim sosedom, ki so nam tako nesebično priskočili na pomoč, vsem darovalcem vencev in cvetja ter pevcem Društva upokojencev Jesenice.

Zalujoči: sin Lojze z ženo, hčerke Sonja z Ljubico ter Danica in Darinka z družinama

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega dragega očeta

FRANCETA ŽELEZNJAKA

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so nam ob teh težkih dneh stali ob strani, nam izrekli sožalje, darovali cvetje in ga spemili na zadnji poti. Posebna zahvala dr. Vidaliću ter bolniškemu osebju, godbi na pihala in poslovljni govor ob odprtem grobu.

Iskrena zahvala voznikom osebnih avtomobilov za izkazano uslugo. Še enkrat vsem iskrena hvala.

Zalujoča žena Cilka, sin Marko, Metka brat Vinko in ostalo sorodstvo.

OBVESTILO

Zaradi odhoda zobnega terapevta I. zobne obratne ambulante ter že skoraj doseženega finančnega plana za leto 1968, smo primorani do prihoda novega pogodbenega zobnega terapevta zapreti I. zobno ambulanto, ki dela v prostorih obratne ambulante Železarne, v času od 22. 9. do 5. 10. 1968. Od 7. 10. dalje in verjetno do 31. 10. pa bo zobni terapevt II. zobne ambulante z Javornika ordiniral izmenično v obeh ambulantah po tem vrstnem redu:

vsak ponedeljek popoldan na Javorniku
vsak torek dopoldan na Jesenicah
vsako sredo dopoldan na Javorniku
vsak četrtek popoldan na Jesenicah
vsak petek dopoldan na Javorniku
vsako soboto dopoldan na Jesenicah

Prosimo člane kolektiva, da z razumevanjem sprejmejo to omejitev v zobozdravstvenem varstvu.

Ambulanta na Jesenicah kakor na Javorniku je v najnujnih primerih dostopna vsakemu članu kolektiva železarne Jesenice.

Po nastopu novega začasnega zobnega terapevta, ki bo nadomeščal odsotnega v času odsluženja kadrovskega roka, bosta obe ambulanti zopet delali s polnim delovnim časom, v kolikor bo za to na razpolago potreben denar.

Obratna ambulanta
železarne Jesenice

Na osnovi člena 28 pravilnika o delovnih razmerjih železarne Jesenice dajemo naslednjo

OBJAVO

za prosta delovna mesta:

1. delovodja elektro vzdrževanja

Javornik	1 prosto mesto
2. delovodja elektro vzdrževanja HVŽ	1 prosto mesto
3. skupinovodja VEN jeklarna	4 prosta mesta
4. skupinovodja VEN VP	4 prosta mesta
5. skupinovodja VEN HVŽ	4 prosta mesta

POGOJI:

Pod točko 1 in 2 se zahteva srednješolska izobrazba elektro stroke ali delovodska šola elektro stroke in 5 let prakse, ali poklicna šola elektro stroke z VK izpitom in 10 let prakse na VK delovnih mestih.

Pod točko 3, 4 in 5 se zahteva srednješolska izobrazba elektro stroke in 2 leti prakse ali poklicna šola elektro stroke z VK izpitom in 7 let prakse v elektro stroki na VK delovnih mestih.

Prednost pri zasedbi delovnih mest imajo kandidati, ki v teh oddelkih že delajo.

Prijave z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti je do 6. 10. 1968 poslati na kadroviski sektor železarne Jesenice.

Kadroviski sektor

FOTOAMATERJI!

Za vse ljubitelje lepe fotografije ne glede na starost, za tiste, ki že imajo fotoaparate in za tiste, ki ga imajo namen kupiti, za šolsko mladino, ki ni vključena v šolske krožke, bo fotoklub ANDREJ PREŠERN organiziral

FOTOTEČAJ v oktobru, novembru in decembru. Tečaj bo imel tri dele:

1. Opis in rokovanje s fotoaparatom.
2. Film in razvijanje.
3. Izdelava fotografij.

Predavali bodo izkušeni fotoamaterji, zato bodo vsa predavanja kvalitetna in zanimiva. Spričo prisotnosti izkušenih fotoamaterjev na tečaju, se boste lahko naučili še kaj več, kot pa to tečaj predvideva.

S tečajem bomo začeli v torek, 1. oktobra 1968 ob 18. uri v klubskih prostorih na Prešernovi cesti 36 (bivši lokal Optike). Prijavite se lahko prav tam, eno uro pred začetkom tečaja ali pa naslednji torek ob isti uri. Prispevek za kritje stroškov tečaja znaša 20.— N din.

Kdor fotografira, ima več od življenja, kdor pa dobro fotografira, ima od življenja še več!

Odbor fotokluba
ANDREJ PREŠERN

OBVESTILO

gostinskega podjetja hotela Pošta Jesenice

Na natečaj gostinskega podjetja hotela Pošta Jesenice, ki smo ga objavili v Železarju šte. 24 z dne 14. 6. za ime nove firme novega gostinskega lokala na Plavžu, je komisija izmed prispelih predlogov osvojila prvi predlog pod šifro GORENJIC — 77. Avtor predloga pod citirano šifro naj se zgleda z dokaznim izvidom predloga ali drugim dokazilom na upravi hotela Pošta, kjer bo prevzel ustrezno nagrado.

Uprava hotela
POŠTA Jesenice

Sezona uspehov je za nami

Letošnja sezona plavanja je na Jesenicah končana. Končano je neko obdobje, katero bo ostalo kot prelomnica, bolj rečeno vzporedje plavalnega kluba Jesenice. Ne mislim s tem članom povzdigovati plavalni klub v oblake, peti slavospeve in podobno. Toda ne morem mimo resnice z zaprtimi očmi, namreč da je letošnja plavalna sezona en sam velik uspeh, ki daje upanje, da bo plavanje na Jesenicah dobilo spet mesto med mladino, mesto, katero mu po svoji izredni pomembnosti pripada.

Plavalni klub šteje okrog trideset članov, kateri so predvsem iz vrst osnovnošolcev, to je pionirjev in pionirk. Niso vsi člani enako pridni, disciplinirani, prizadevni, oziroma ne hodijo na treninge, kot bi to bilo za plavanje potrebno. Vzroke lahko iščemo v tem, da je bilo letos izredno malo število lepih sončnih dni in marsikdo od staršev svojega otroka ni pustil na trening, češ se bo prehladil. To je povsem razumljivo, kajti slaba propaganda iz zavoda za vzdrževanje športnih objektov in nepoučenost ljudi o razmerah v kopališču sta naredila svoje. Toplota vode v bazenu se je skozi vso sezono gibala od 24 do 28 stopinj in je nemogoče, da se otrok prehladi, če se ravna po navodilih trenerjev, pa naj bo še tako slabo vreme. Poleg tega pa je za vsakega člana na razpolago kopalni plašč, ki zavaruje plavalca pred mrazom in vetrom.

Kot sem že omenil, so člani večinoma iz vrst pionirjev in pionirk, kateri so pričeli s treningom šele v letošnji sezoni. Kljub temu pa so

na tekmovanjih dosegli kar lepe uspehe. Naj pričnem z gorenjskim prvenstvom za pionirje, katero je bilo letos na Bledu. Plavalci so ekipno osvojili tretje mesto za Bledom in Radovljico, posamično pa so si priborili kar osem naslovov: gorenjski pionirski prvak za leto 1968. Štirje tako laskavi nazivi so pripadli mlademu Bernetiču, ki je s tem dokazal, da v bodoče lahko resno računamo nanj ne samo mi, temveč tudi selektorji slovenske pionirske reprezentance. Tudi vsi ostali v pionirski vrsti so se dobro odrezali. Pozna se še pomanjkanje izkušenj, toda sčasoma se bo to vse uredilo.

Tudi na Slovenskem pionirskem prvenstvu so se naši najmlajši dobro odrezali. Priborili so si mesto med elito slovenskega plavanja. To pa ni kar tako, posebno če še dodam, da so skoraj vsi še zelo mladi in imajo še lepe perspektive.

Gorenjsko ekipno prvenstvo, ki je letos potekalo v treh kolih, je prineslo afirmacijo jeseniškega plavanja. Kljub temu, da se enega kola niso udeležili, so plavalci PK Jesenice zbrali tolikšno število točk, da bi lahko pri normalnih pogojih konkurirali za prvo mesto. Omenim naj še to, da je bil razpored

tekmovanj tako ponesrečeno izbran, da niso tekmovalci nikoli nastopili kompletno, ker jih je veliko število odšlo na morje ali v hribe.

Kot vsako sezono so se plavalci PK Jesenice tudi letos udeležili prvenstva SRS v plavanju za člane, ki pa je imelo letos še mednarodni značaj. Izreden uspeh je četrto mesto na 100 metrov prsno Nika Brejca, šesto mesto Radota Tolarja in sedmo mesto Eve Pavliček. Tudi ostali so se dobro odrezali in upravičili svoj nastop na tako pomembni prireditvi.

Na koncu naj omenim še mladinsko prvenstvo SRS, ki je bilo letos na Jesenicah. Ni enostavno organizirati tekmovanje za okoli dvesto mladincev in mladink. Športni delavci pri PK Jesenice so bili temu kos. Pohvale so deževale z vseh strani. Prireditelj je uspela v vseh pogledih.

Kot se iz vsega tega vidi, je led prebit. Storjeni so prvi koraki k popularizaciji plavalnega športa na Jesenicah. Na članih odbora PK Jesenice je vsa odgovornost, kako bo to šlo v prihodnje.

Ne bi bilo prav, če bi sedaj vse prepustili slučaju, ker obstajajo velike možnosti, da plavanje pridobi na kvaliteti. Izrabil bi še to prilžnost in se v imenu odbora PK Jesenice in vseh plavalcev PK Jesenice zahvalil obratu plinske in vodne energije za veliko razumevanje pri oskrbovanju bazena s toplo vodo, kar je važen faktor pri razvoju plavalnega športa, predvsem v naših razmerah. B. N.

KOŠARKA

ODLOČILNO SREČANJE ŽENSKE EKIPE

Zaključne borbe pod koši v slovenski ligi se bodo v soboto nadaljevale z zanimivimi in obenem odločilnimi srečanji. Štirinajstodnevni odmor bo gotovo vplival na formo posameznih moštev in je zato ponovno težko napovedati izide srečanj. Če bi prognozirali po starem pravilu, da morajo točke ostati na domačem igrišču, potem bo prav gotovo derbi kola na Vrhniki najbolj odločilen za moštvo Maribora, ki bi v primeru poraza že odpadel v borbi za najvišji naslov. Zelo težko nalogo bo imelo tudi moštvo Kroja, ki je med tednom osvojilo dragocene točke v Mariboru, v srečanju z mlado ekipo Celja pa bodo morali igrati izredno prodorno, saj Celjani v zadnjih srečanjih dosegaajo visoko število košev.

Posebno zanimivo srečanje bo tudi v soboto na Jesenicah. Najprej bo ženska ekipa proti Ježici hotela na vsak način zmagati, ker bi jim zmaga prinesla že naslov slovenskega prvaka. V drugem srečanju pa bi morala mo-

ška ekipa potrditi dobro formo iz prejšnjih srečanj in osvojiti nadaljnji dve točki v borbi v KK Nanos — Postojna. Prav zaradi važnosti obeh srečanj je pričakovati, da se bodo v soboto na igrišču Podmežaklo zbrali vsi ljubitelji košarke in pripomogli oboima moštvoma h končnemu uspehu.

V nedeljo je bilo odigrano tudi polfinalno tekmovanje za slovensko mladinsko prvenstvo. Naši igralci so zasluženo v Kranju osvojili prvo mesto in v dobri igri premagali oba stalna nasprotnika Triglav iz Kranja in Kroj iz Skofje Loke. Z dobro igro je presenetil ponovno visoki Bunderla, ki ima največ zaslug, da je moštvo osvojilo prvo mesto.

Enako uspešno kot mladinci so igrale tudi mladinke v Skofji Loki in osvojile prvo mesto brez večjih težav.

Večji uspehi košarskega kluba dokazujejo, da je delo v košarskem klubu pravilno in da bo morebitni uspeh ženskega, moškega, mladinskega in pionirskega moštva samo rezultat prizadevanj trenerjev in celotnega odbora. -nik

II. zvezna odbojcarska liga

Jesenice : Fužinar (Ravne)

3 : 1

Odlična igra odbojkaric

Jeseničanke so v Brestanici premagale domače moštvo z rezultatom 3:2.

Zaradi slabega vremena so prispele v Brestanico šele deset minut pred tekmo, sodnik pa jim kljub njihovi prošnji ni dovolil, da bi se ogrele. To pa je seveda vplivalo na igro naših igralk.

Tekma se je začela v dežju in ni čudno, da so naše izgubile set kar s 15:2. V drugem setu je še vedno deževalo in igralo se je s spolsko, težko žogo. Domačinke so vodile že 14:6, ko se je na intervencijo predsednika OK Jesenice tekma nadaljevala v telovadnici. Da so set domačinke dobile, so se morale za edino potrebno točko boriti kar 15 minut, kar dokazuje, kako so na prejšnjo

igro Jeseničank usodno vplivali slabi vremenski pogoji.

Kakor hitro pa so naša dekleta nastopila v normalnih pogojih, so prevzela iniciativo v svoje roke in dobile naslednje tri sete s 15:8, 15:7 in 15:9, s tem pa tudi tekmo in novi dve točki.

Nastopile so naslednje igralk: Faganel, Krušic, Kemperle, Draksler, Lukek, Mrak, Trančar in Filipaj. Vse so igrale dobro in je bila to doslej ena njihovih najboljših iger. Izstopali pa sta predvsem Kemperlova v igri ob mreži in Lukekova v polju.

Prihodnja tekma domačink bo na Jesenicah, v nedeljo — 29. septembra z ekipo Maribora, ki je trenutno prva v slovenski ligi.

Z. F.

Svoboda (Šenčur): Jesenice 4 : 0 (3 : 0)

V prvenstveni tekmi III. kola gorenjske nogometne lige je domače moštvo na nemogočem igrišču premagalo Jesenice 4:0.

Tekmo so igrali v vremenu, ki ni bil primeren za nogomet. Ves čas tekme je močno deževalo in igrišče je bilo bolj podobno bazenu kot travniku. Na takem terenu je nemogoče uveljaviti tehniko in pride do izraza le moč. Prav v tem pa so naši igralci precej pod nivojem vseh članov gorenjske nogometne lige, kar je tudi razumljivo glede na poprečno starost igralcev (19 let.) Poleg tega naši niso izkoristili dveh enajstmetrovk, dvakrat pa so zadeli prečko. Pri stanju 0:0 pa so naši napravili dve stodoletni priliki za gol.

Domačini pa so znali izkoristiti travnato igrišče (ki ga Jeseničani niso vajeni) in svojo moč ter visoko zmagati. V takih pogojih kot so bili v

Šenčurju ni bilo mogoče pričakovati boljše igre, vso pohvalo pa zaslužijo igralci obeh ekip, ki so igrali športno in tako pripomogli h likor toliko varni igri.

Pred tekmo bi morali igrati pionirji, toda ker domačinov ni bilo na igrišču, so zmagali Jeseničani brez borbe 3:0.

Člani so igrali v postavi: Kunšič — Magdič, Lukančič — Kupljenik, Savinšek, Komelj, — Šubic, Smagin, Pavlič, Lubojevič in Stošič.

V nedeljo gostujejo Jeseničani v Lescah.

J. K.

Kljub slabemu vremenu je bilo kopališče polno

V minulih dveh tednih je bilo na jeseniškem kopališču kljub slabemu vremenu dokaj živahno. Tako dopoldne kot popoldne je bilo kopališče polno kopalcev, kajti poklicna industrijska in tehnična srednja šola ŽIC sta izkoristili telovadne ure na kopališču. Profesorja telovadbe sta preizkusila v plavanju vse kopalce in jih tudi kategorizirala. Kot strokovnjaka pa sta tudi poskrbela za potrebno vadbo, da se kljub hladni vodi in hladnemu zraku ni nihče prehladil. Razumljivo, da bi te telovadne ure na kopališču še boljše izpadle če bi bila voda in zrak toplejša. Vsekakor pa priznanje vodstvu šole, ki se je odločilo da izkoristi prosto kopališče koncem sezone.

Misli

Prvi pomladni dnevi nimajo toliko miline kakor porajajoča se krepost mladega človeka.

Koristnost kreposti je tako očitna, da so hudobneži krepostni iz koristoljubja.

Navadno izkušamo srečo z darovi, ki jih nimamo.

Sovraštvo slabičev ni tako nevarno kakor njih prijateljstvo.

Vauvenargues